

Színház

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLÉKLET 2003. ÁPRILIS

Bodolay Géza
ELŐRE HÁT, FIÚK!

ALLONSANFAN
Színmű a restauráció éveiből

Paolo és Vittorio TAVIANI filmje alapján
ZENE: ENNIO MORRICONE

SZEREPLŐK

FULVIO IMBRIANI

A családja:

ESZTER, Fulvio nővére

CONSTANTINO, Fulvio bátyja

FIORELLA, Constantino felesége (valamint ÁLARCOS NŐ)

REMIGIO, Eszter férje, osztrák tiszt

(valamint: RENDŐRMINISZTER – 1. TURISTA – HEGEDŰS – ISKOLAIGAZGATÓ – SZOLGA – 1. ÁLARCOS)

CONCETTA, a dajka (a végén: BANYA)

FULVIETTO, Eszter és Remigio hétéves kisfia

CHARLOTTE, Fulvio régi szeretője

FRANCESCA, Lionello, utóbb Fulvio új kedvese

VITO, a Tizes Társaság vezetője

LIONELLO, Fulvio barátja és harcostársa

ALLONSANFAN, az „új hullám”: Filippónak, az öngyilkos vezetőnek a fia

VANNI GAVINA, gúnynevén: Pestis Vanni

PAP, mindig és mindenhol (valamint: ÁLLAMTITKÁR – 2. TURISTA – SZAKÁCS)

GIOVANNA, kislány

MASSIMILIANO, Fulvio és Charlotte hétéves kisfia

Akik a Tizes Társaság lázadó csapatából megmaradtak:

GIOACCHINO, állatorvos

TULLIO, szemüveges (és 2. ÁLARCOS)

UGO, sántít

MASSIMO, hős

GIULIO, szkeptikus

RICCARDO, lelkes

A katonai börtön előcsarnoka. A Titkár a közönséggel együtt vár. A Rendőrminiszter kezdésre érkezik, biccent

TITKÁR (a belépő miniszterhez)

Nos, excellenciád? (Meghajol) Elkezdhethjük, uram?

– Fölolvassam tehát? – A jelentést?

RENDŐRMINISZTER (a képünkbe bámul – szinte végig, mintha köztünk látna valakit)

Hogyan?

TITKÁR (hangosabban)

Fölolvassam talán?

RENDŐRMINISZTER Naná. – Mióta vár?

TITKÁR

Nemrég. De mert tudom, hogy sürget a király – (Órájára néz) vagy tíz perc óta.

RENDŐRMINISZTER Jó.

TITKÁR Pontos vagyok.

RENDŐRMINISZTER Tudom.

A fogoly?

TITKÁR Rendbe' van.

RENDŐRMINISZTER Nem verték meg nagyon?

TITKÁR

Mértékkal.

RENDŐRMINISZTER

Jó. Gyerünk.

TITKÁR (elkezdi olvasni a jelentést)

„Főexcellenciád! –”

RENDŐRMINISZTER

A dumát hagyja ki. A lényegét!

TITKÁR (halkan) Anyád!

RENDŐRMINISZTER

Tessék?

TITKÁR Egy bolha volt. Itt megcsípett, uram.

Elnézést.

RENDŐRMINISZTER

Töksüket még nem vagyok – uram!

TITKÁR

„Fulvio Imbriani – nemes származás –

Robespierre-nél tiszt – rebellis, nem vitás –”

RENDŐRMINISZTER

Ezt most mért mondja el?

TITKÁR Mert ez van ideírva.

RENDŐRMINISZTER

Titkár úr, ön hülye! Ne vigyen már a sírba!

Csak azt olvassa fel, hogy mit határoznak!

TITKÁR (a papírjából kihagyásokkal olvas)

„A »Tizes Társaság« bandához tartozott –

Govoni Filippóval ezt szervezte újra” –

(egy lázadó vezér, szintén rovt a múltja)

„Mivelhogy Imbriani nem vall semmiért:

így nem találtuk meg a szekta mesterét.

Most célravezetőbb szabadlábon kivárni –

és megfigyelve őt, tán meg lehet találni

a többi gaztevőt, kik bár kevesen vannak,

de létük károsan érinti a nyugalmat.”

Besúgóink hada ott kinn terjeszti már,

hogy Imbriani vall – s e „vallomás” nyomán

a nagymester bukik. – Reményeink szerint

a rebellis bandán nagyot ütünk megint.

RENDŐRMINISZTER

Na, ennek örülök. Egész jó.

TITKÁR Hozhatom?

RENDŐRMINISZTER

Igen.

TITKÁR (az örökhöz)

Hozzák be Imbriant!

RENDŐRMINISZTER Fájdalom,

hogy többre nem jutott a vallatás során,

na, mindegy!

Fulviót eléjük lökik a verőlegények

TITKÁR Ön szabad.

FULVIO (körülnéz) Szabad?

TITKÁR Szabad!

RENDŐRMINISZTER (int a rendőröknek – azok el) Az ám!

TITKÁR

Szent ünnep hozta ezt az új amnesztiát,

prefektus úr kegyes nagylelkűséggel ad

kegyelmet, Imbriani. –

RENDŐRMINISZTER Menjen, és örüljön!

A bünt megbánja és: – feledhető a börtön.

Fulvióra ráadják a kabátját, ettől megijed

TITKÁR (nevet)

Ne féljen – nincs mitől. Szabad már, Imbriani!

FULVIO

Szabad.

TITKÁR Szabad!

RENDŐRMINISZTER

Szabad. – Nem volt nehéz kivárni.

Na indulás – gyerünk, míg meg nem gondolom!

TITKÁR (már elmenőben a miniszterrel)

Köszönetet ezek nem ismernek.

RENDŐRMINISZTER Tudom.

Fulvio egyedül elindul a „szabadságba” – a Rendőrminiszter a képünkbe bámul.

Némajáték: Fulvio lerázza két követőjét egy sarkon – áttűnés. Egyházi zene

2.

A milánói utcán. Fulviót elkapják az áruház testvérek

FULVIO

Kik vagytok? Most mi ez? Lionello, te vagy!?

Tudhattam volna. – Már olykor kihagy az agy –

a fejem széthasad, hidegrázás. Na jó.

Ti vagytok, persze, ti.

LIONELLO Te rohadt áruoló.

FULVIO

Tessék? Nem értem ezt.

LIONELLO Nincs is mit érteni.

Áruoló vagy. Gyerünk!

FULVIO Én áruoló?

LIONELLO Nem is

a többiek vagy én.

FULVIO Jaj, Istenem. Unom.

LIONELLO

Azt elhiszem. (A többieknek) Vigyük! – Ez áruoló. – Tudom!

ZENE, váltás. – Fulviót körbeveszik a testvérek, Vito papírból szónokol

VITO

Robespierre, Marat, Danton Nagy Forradalma

huszonnyolc éve múlt, Brumaire idusa van ma –

A Tizes Társaság ítélőszéke itt

ezennel összeül, hogy tárgyaljon, amint

e vádirat szerint Fulvio Imbriani

a börtönkinokat nem volt képes kiállni.

Két hétig volt csak ott, de megtört – és ezért

kiadta mesterünk tartózkodáshelyét,

kit napok óta már sehol meg nem találunk.

Így Imbriani is hozzájárult bukásunk –

FULVIO

Miket beszélsz, Vito? – Te – rólam elhiszed?

Ez lázalom. – Na várj – mindjárt fölébredek. (Becsukja a szemét)

LIONELLO

Ne játszd az ártatlant! A kisfiút! – Tovább!!

VITO (*halkan*)

Lionello, kérlek, most fogd be legalább –

FULVIO (*kinyitja szemét*)

A kisfiút?! – Hogy én? – Pelenkátat cseréltem!

LIONELLO

Mondjuk – hogy volt ilyen – és óriási érdem!

A többiek röhögnek

De akkor most miért kented a szart fejedre?!

Hallottam többektől, hogy köptél – bőröd mentve.

FULVIO

Hallottad? – És kitől? Hallottad?! – Óriási!

El is hitted?! – Remek! Ki volt a „híros bácsi”? (*Ellőki Lionellót*)

Vallattok már ti is?

VITO

Fulvio, én tudom –

FULVIO

Mit tudsz?

VITO Hogy nem te vagy. És sajnálom – nagyon.

FULVIO

Sajnálod is? – Remek. Nem szégyelled magad?!

VITO

De igen. Tárgyalást –

MASSIMO

Vitó!

LIONELLO

Nézd, hogy tagad!

VITO

Szabályosan –

GIULIO

Szabály –

LIONELLO

Röhögöm kell.

RICCARDO

Milyen?!

MASSIMO

Hacsak –

GIULIO De ő árulta el!

LIONELLO

Tudom!

VITO

Igen?!

MASSIMO

Mért adtad el Filippót?

RICCARDO

Mondd!

FULVIO

Miről beszélsz?

UGO

Ha nem vallottál volna – nem jöhetsz ki!

FULVIO

Ész

már végleg nem jutott az üres koponyádba?

VITO

Most épp azt tesszük itt, amit akar az állam.

MASSIMO (*Vitónak*)

Te a pártját fogod?

RICCARDO

Megörültél, Vito?

VITO

De nem tud semmiről –

MASSIMO

Ez honnan látható?

TULLIO

Mit húzzuk az időt?! Ítélezzünk már végre –

VITO

Hadd szóljon Fulvió!

FULVIO

Az akácsonál nézted?

LIONELLO

Hol?

FULVIO

Az akác alatt! – Hogy nincs-e ott Filippo!?

VITO

Kedvenc helye – ha –

UGO

Ott ül?

TULLIO

És ha –

LIONELLO

Mi?

MASSIMO

Ha –

VITO

Tempó!

ZENE, a motívum először – elindulnak az „akác” felé, közben jön le a hulla

3.

A parkban. A felakasztott nagymester a fa alatt

1. TURISTA

What's this? (*Egy levelet vesz le az akasztott alakról*)

2. TURISTA It is – Nem látom jól – ez egy levél.

Giovanna, gyere csak! Olvasd! Ügyes legyél.

A bácsit most ne nézd! Na, rajta, kezd el! Olvasd!

GIOVANNA

A nyelve is kilóg. De randa. Fú –

Vitókék odaérnek, megtorpannak

2. TURISTA

Na, – olvasd!

Giovanna olvassa a búcsúlevelet a két turistának – a Társaság is hallja

GIOVANNA

„Kedves Barátaim! – Jó Tizes Társaság!

Az évem eddig tart. Eddig. Nem tart tovább.

A mérleg készen áll. – És veszteséggel zárult.

Már negyvenöt vagyok – a bátorság elárvult,

de annyi még maradt: magam fejezhetem be.

A filozófia sem juttat mást eszembe.

– Bocsánat senkitől nem kell! Nem is adok.

Most végleg, végtelen: csak önmagam vagyok.

Egy békés, jobb világ vajon mit gondol rólunk?

Utódaink szemében kannibálok voltunk,

boszorkányégetők –”

Ez kannibál? Boszorkány?

2. TURISTA

Ugyan! Olvasd tovább!

1. TURISTA

Wind is coming –

2. TURISTA

Yes. – Orkán.

FULVIO

Ez nem lehet. – Filippo velem egyidős.

Ez meg – vénember itt.

TITO

Ő az. Filippo. – Ő. (*Elsírja magát*)

GIOVANNA

„Az emberáldozat – már régen nem tudom –

Az ég óvjon fiúk! – Filippo.”

A fiúk némelyike sír. Más némán zokog

2. TURISTA (*fél szemmel a társaságon, halkan*)

Kishugom,

Giovanna, menj, szaladj, és hívd a rendőr bácsit.

1. TURISTA

I have seen soldiers too –

2. TURISTA

– Siess! A katonák is!

Giovanna elszalad

1. TURISTA (*hangosan a Társaságnak*)

Well – just a moment, please!

UGO (*a sánta*)

Futás!

VITO

Ne fuss!

TULLIO

Nyomás!

VITO

Ne fuss, az feltűnő!

LIONELLO

Ó, Fulvio, bocsáss

Szél fú

meg!

VITO Erre nincs idő!

LIONELLO

Ezt nem fogod soha

már megbocsátani!

VITO Ne nézzetek oda!
 MASSIMO
 Gyerünk! Lió, gyere!
 LIONELLO Alaptalan a vád!!
 GIOACCHINO (az angol turistának)
 Mit bámulsz már, te fasz?
 TULLIO (egy követ vág az angolhoz – persze nem találja el)
 A királyhű anyád!

Az angol el

LIONELLO
 Így nem mehetek el!
 VITO Hagyd már! Oszolni kell!
 UGO
 Allons, enfants de la –
 MASSIMO Ez hülye. Énekel.
 TULLIO (Vítónak)
 Akkor ne számíts rám! – Ha most külön megyünk,
 én végeztem veled!
 MASSIMO Ne örülködij!
 GIOACCHINO Legyünk
 az eszünknel!
 FULVIO Ha nincs is.
 GIOACCHINO Így ne adjuk fel!
 UGO
 Igaza van!
 GIULIO Hová? – Engem nem érdekel.
 MASSIMO
 Kicsinyhitű!
 UGO Néhány napot te is kibírsz!
 VITO
 Ne veszekedjete!
 UGO De tíz nap múlva írsz?
 RICCARDO (botjából tört vesz elő)
 A rendőrséget itt bevárjuk?
 TULLIO Frászt!
 VITO Nyomás!
 GIOACCHINO
 Na és Filippót el ki temeti?
 LIONELLO Ki?!
 VITO Más.
 GIULIO
 Filippo áruló.
 LIONELLO A vég. – Ez már a vége.
 TULLIO
 Meneküljünk!
 RICCARDO Gyerünk!
 VITO Az Isten szerelmére!
 Meddig dumáltok itt? Majd hírt adok – gyerünk!
 LIONELLO
 Előre hát, fiúk – ez volt az életünk!

Dúdolva, hősleg – mindnyájan el

4.

Az Imbriani-kúria. Madárcsicsergés. Konzolidált boldogságpárfüm

FULVIO
 Megérkeztem.
 VITO Igen?
 FULVIO Én már itthon vagyok.
 VITO
 Elég szép kúria. A családod –
 FULVIO Ragyog –
 ragyog a nap, Vito! – A régi park – na, nézd!

VITO
 Fel fognak adni itt, ha hozzájuk bemész.
 FULVIO
 Eszter hugom üzent, hogy jöjjenek bármikor.
 VITO
 Hogy a vesztedbe fuss.
 FULVIO Ne légy ilyen komor!
 VITO
 Apád kitagadott, mikor Párizsba szöktünk.
 FULVIO
 Hét éve meghalt már.
 TITO S mi változott köröttünk?
 A családod feje a bátyád. – Ő pedig
 lojális volt. Igaz?
 FULVIO Nem is keresnek itt.
 A rendőrség soha nem hinné róluk azt,
 hogy náluk élhetnek. Talán így elmulaszt – – –
 – e rosszullet – roham – a láz gyötör megint.
 Értsd meg, Vito.
 VITO Na jó. – Azért azt el ne hidd,
 hogy bármi változott. Ne bizz bennük! Vigyázz!
 FULVIO
 Meglátjuk, hogy mi lesz. – Elmúlik tán a láz –
 Azt mondom odabenn, hogy szerzetes vagyok.
 Hogy Fulviótól jöttem.
 TITO És?! Közben hagyod,
 hogy rád ismerjenek?!
 FULVIO
 Ugyan. – Mióta már?
 – Tizenhat éve van, hogy nem láttak.
 VITO Zsandár
 a sógorod.
 FULVIO Igen. Hülye osztrák. Na és?
 Ezt fölveszem.
 VITO Húzzad le így.
 FULVIO Vito, ne félt!
 Nem emlékszel, milyen komédiás vagyok?

Beöltözik, pózt vált: egy régi akciót elevenít föl – Vito veszi a lapot

VITO (valami ör hangját utánozza)
 „Belépőjét, uram!”
 FULVIO (elváltoztatott vénasszony hangon)
 „Álnok hivatalok!!”

Eljátsszák, ahogy leütötték az őrt – egymásra találó nosztalgikus nevetés

VITO
 Ne bizz meg senkiben! Én írok majd.
 FULVIO Remek.
 FIORELLA (hangja)
 Fulvio!
 VITO (ugrásra készen, előkapja a pisztolyát)
 A húgod?
 FULVIO (suttog) Nem.
 DAJKA (hangja) Fulvioóó!
 FULVIETTO (hangja) Megyek!
 DAJKA (keresztülmegy a színen. Vito és Fulvio fedezékben)
 Bogárkám, merre vagy?
 FIORELLA (hangja) Fulvio!
 ESZTER (átrohan) Fulvietto –
 FULVIO (magában)
 Jaj – Eszter itt vagyok.
 CONSTANTINO (hangja)
 Fulvio –
 ESZTER (a másik irányból megy keresztül)
 Fulvietto!
 FULVIETTO (átrohan, egy fakarddal leveleket kaszabol)
 Már itt vagyok, mama!

FULVIO (*Vitónak halkan*)

Az ott Eszter hugom.

VITO (*halkan*)

Az unokaöcséd?

FULVIO Talán. – De nem tudom.

VITO

Rólad nevezték el. – Már azt hitték: halott vagy.

ESZTER

Gyere, te kis gazember! (*Rángatja, üti-veri*)

DAJKA

Bogárkám!

ESZTER

Bolond vagy?!

DAJKA

Megfázol így! –

ESZTER Nesze! (*A csupasz fenekére csap*) – Na, befelé! Gyerünk!

Becípelik, a gyerek ordít

FULVIO

Talán jobb lesz, Vito, ha együtt elmegyünk.

Kutyaugatás

Komondorom! – Ugat.

VITO

Tizenhat év után?

Megint közös mosoly – nosztalgikus szünet

Menj csak be. Menj. – Szeretnéd. – Várok délután –
ötig.

FULVIO Ha nem jövök –

VITO

Befogadtak. – Na.

FULVIO

Hát –

VITO (*megöleli*)

Ne vedd le a csuhát!

FULVIO

Adieu!

VITO (*közös, beavatott búcsúgesztus*) Előre hát!

*Pár lépést hátrálva mennek – egymástól távolodva, majd egyszerre fordulnak
sarkon – nyilván ez is valami régi, közös játék*

5.

Az Imbriani-kastély vacsoraasztalánál

CONSTANTINO

Ne ábrándozz, egyél! –

ESZTER

Na – szépen, Fulvió!

CONSTANTINO

Bizony, atyám, ma már a gyerekek! – Na jó,
nem mondom, van néhány, amelyik illedelmes,
de rossz példát, ha lát, azokból rögtön felvesz
sokat, mi helytelen. Mit néztél, Fulvió?

FULVIETTO

Narancssárga fejét a mamának!

CONSTANTINO

Helló,

mi ez meg már megint? Miféle szemtelenség?

A napfény bánt, hugom?

ESZTER

Mindjárt lemegy a nap. – – Még

atyám, alig evett! – – A narancssárga színt

én kaptam egykoron. Mert Fulvió szerint
mindönknek van színe, ha behúnyjuk szemünk.

Ha ezt nem látjuk meg: – nem ér az életünk!

FIGURELLA

Színe?

FULVIO (*elváltoztatott hangon*)

Igen, színe.

ESZTER Apánké – fekete.

Szegény anyánk lila. A nagypapa feje
biborvörös.

FULVIETTO Haha.

FIGURELLA Na, te – Constantino,

milyen voltál?

CONSTANTINO

Ugyan. Ki emlékszik?

ESZTER

Hahó,

megvan!

FIGURELLA

Na?

ESZTER Zöld.

CONSTANTINO Dehogy!

ESZTER

Káposztazöld fejű!

FULVIETTO

Bizony. – Igaza van! – Ez tényleg nagyszerű!

Na, és milyennek látta önmagát a bácsi?

ESZTER Aranynak.

CONSTANTINO Sárga volt. (*Kínban*) Jaj, hogy miket talált ki –

FIGURELLA

Te nem vagy zöld – szívem.

ESZTER

Az. – Arany volt. Arany.

A csillogás! A fény! Ahogy ragyog – rohan! (*A „szerzetesnek”*)

Bátyámnak mondja meg: hazajöhetne végre!

Eleget bújosott. Már újra itt a béke.

CONSTANTINO

Kegyelmet kap. – Hiszem. – Elintézzük neki.

Művészek kellene a rendhez is. – Pedig

de szép is volt, ahogy hegedült.

FIGURELLA

Ő?

CONSTANTINO

Ki más?

Fülébe' volt neki a muzikalitás.

ESZTER

Constantino, muszáj?

CONSTANTINO

Tudom, ehhez nem értek,

de azt azért tudom, bocsáss meg, Eszter, kérlek,

soknak sikert hozott, hogy nincs rebellió.

Van, aki nagy vagyont muzsikált össze.

FIGURELLA

Jó,

de ne duhítsd magad. – – (*Témát vált*) Meg ott a kisfia –

már meg sem ismeri. – Meddig kell várnia?

Vele jöhetne.

CONSTANTINO

Az!

FULVIETTO

Van unokaöcsém?

Nem mondtatok soha.

ESZTER

Mert máshol él szegény.

CONSTANTINO

Ő távol – messze van.

FULVIETTO

De hol? Ahol a bácsi?

ESZTER

Nem. Messze tőle is.

CONSTANTINO

Egy más igazgatási

körzetben. – Most mi van? – Mit nézel, Eszter, úgy?

ESZTER

Nagybátyádnak, fiam, hatalmasok – éppúgy

megtiltották – – igen, hogy lássa kisfiát,

mint – hogy velünk legyen.

CONSTANTINO (*kiiigazítja a húgát*)

Azért, amit csinált.

ESZTER

Csak az eszméknek élt. Ha nagy leszel, megérted.

FULVIETTO

Milyen eszmék, mama?

CONSTANTINO (*m. f.*) Eszter!

ESZTER Concetta, kérlek!
Mit állsz olyan merőn? Mit nézel?

DAJKA Szent atyám –
ha rosszul van az úr – e bor segít talán.

ESZTER
Akkor hát tölts! – *(Halkan Constantínónak)* Ne rugdalj!

DAJKA Fulvió barátja,
a tisztelendő úr? – Mindjárt lemegy a láza,
ha megkóstolja ezt! Ez az évből való,
mikor megszületett a drága Fulvió. *(Halkan)*
Kóstold csak meg, bogárkám. – – Éljen Fulvió!

ESZTER
Hát Fulvióra!

FIGURELLA Fulvióra!

CONSTANTINO Rá!

FULVIO *(rekedten)* Igyunk –

Csönd. A néma Fulviót nézik

FIGURELLA *(suttog)*
Most mit csinál? Imádkozik?

DAJKA – Nem változunk –

ESZTER
Concetta! Baj van?

DAJKA Á! Dehogy, sőt!

ESZTER *(Fiorellának)* Érted ezt?

FIGURELLA
Öreg már –

CONSTANTINO
– és beszél. Na – hagyj!

ESZTER *(még dühös Constantínóra)* Ki kérdezett?
Látom, fáradt, atyám. Most felvezettetem –
szobája készen áll –

REMIGIO *(beront – enyhe teuton akcentussal)*
Ich bin da! Kis szívem!
A nyúl vadászatunk remek volt! – Wunderbar!
Ki ez az ember itt? – Was soll hier dieser Mann?

DAJKA *(Fulviónak)*
Ő Eszter férje.

FULVIO Ez?!

REMIGIO Was denkst du denn, fiam,
hányat löttem ma le? – Hase – Nyulat!

FULVIO Mi van?

REMIGIO
Zwanzig! Huszat komám! – Jawohl! Der Kammerad –

ESZTER *(a férje elé megy)*
A páter Fulvió barátja.

REMIGIO So? Nahát!

ESZTER
Lehet, hogy Fulvio hazajön.

REMIGIO Tényleg? Ah.
Das freut Dich? – Freut mich auch. – Jobb spáter, mint soha!
Benőtt neki feje? Fejének lágya – ja?
Örülöm wirklich én. – Belátja most maga,
zwanzig húsz év után. – Nem fordít már a hát
a rendes emberek világának tehát.
(Fulviótnak, aki a fejéhez vágta a gombolyagot)
Mensch! – – Világnézet! – Jáá – na, majd most megtanul –

FULVIO
Tanul? – Töled? – Barom! –

REMIGIO Nekem beszél az úr?
Hé – Reden Sie zu mir?!

FULVIO *(odavágja a poharat)*
Elég volt. Fogd be – jó?!

ESZTER
Ne tomboljon, atyám! Ki bántotta?! Való,
a férjem néha tán túl katégorikus
de ez akkor sem ok –

REMIGIO Na, sowas – also,

ESZTER *(Remigiótnak)* Kuss!

FULVIO
Önöknek évekig eszükbe sem jutott,
hogy hol van Fulvió!

CONSTANTINO Dehogy! – Míg itt lakott,
alig láttuk – való. – Nem érdekeltük őt.
Hogy elment – híre jött – és napról napra nőtt!
Szegény apánk eszét elvette már a szegény,
hogy ilyen fia van.

ESZTER Ezt nem kell tán –

CONSTANTINO Egészen
megőrült!

ESZTER És?!

CONSTANTINO Mi meg – ha nincs osztrák rokon –

ESZTER *(közbevág)*
Mondd el, mindenkinek!!

FULVIO Gyávák. Gyávák. – Nagyon
reméltem azt, hogy még maradt azért hitük –
de látom már: önök – az egész életük –
De jó: „ne ítélj, hogy ne ítélts.” Tehát:
testvérük, Fulvio meghalt. – Igen. – Magát
egy fára kötve fel. – Hét napja már halott. –
Elhagyták. – Mind. –

ESZTER *(nekiesik a férjének)*
Te dög! – Te meg bántalmazod?!

REMIGIO
Nem én –

ESZTER De te!! Igen! Az emléket gyaláztat!

REMIGIO
Nem tudhattam!

ESZTER Nem hát! Mit tudsz?! *(Vicsorog)* Üvöltő állat!
Osztrák barom!

REMIGIO *(Fulviótnak, kissé megszeppenne)*
Anyád – die Mutter ist nervös.
Ich geh' den Wagen holen.

ESZTER Menj! A többi hős

Remigio el

már vár a laktanyán! – Szegény bátyánk. Halott!
Nincs többé, Fulvió! – A nagybátyád! *(Zokog, fiát átölelve)*

CONSTANTINO Hagyott
pár sort nekünk? – Atyám – és hol van eltemerve?
Azt hittük, ő soha nem lenne képes erre –
de úgy látszik, szegény anyánknak rossz hatása –

ESZTER
Nincs többé Fulvió!

FULVIETTO De itt vagyok, mamácska!

FULVIO *(leveszi a csuhát)*
Meg én is, Eszter! Én! Gyerekek! – Én vagyok!

ESZTER
Te –

FULVIO
Fulvió!

ESZTER
Te – *(A nyakába esik)*

FIGURELLA és CONSTANTINO Te??

FULVIO Gyerekek, meghalok! *(Összeesik)*

Constantino és Eszter fogja fel estében. Sötét. – ZENE – naná

Az utolsó kenet. Egészen tompa fényben, szinte csak árnyak

PAP

Miseratur tui omnipotens Deus,
et dimissis peccatis tuis,
perducat te ad vitam aeternam. Amen. –
Emeljék fel! Na, most! – A száját nyissa ki!

Fulvio tiltakozik, de beletömik az ostyát. Sötét. ZENE – hullámzó tenger

7.

Fulvio a betegágyon

FULVIO *(félálomban)*

Amerika – ámen. – Amerika – aki –

Dal a kivándorlásról – Francesca éneklé mint tündér

FRANCESCA

Elment az én rózsám idegen országba,
S írja levelében, menjek el utána.

Nem megyek utána idegen országba,
S inkább meggyászolok háromféle gyászba.

Pénteken pirosba, szombaton fehérbe,
Vasárnap estére talpig feketébe.

Tengernek a szélén egy árva gerlice,
S annak is én vagyok talán egyik része.

Talán egyik része – legrészletlenebbje,
Kinek e világon nem volt szerencséje...

DAJKA *(bejön, mosdatja – közben benéz Fulvio paplanja alá)*

Na, Bogárkám! – Mi van?! A lélek visszatért?!
Két héten át, bizony, csak hálni járt beléd.

FULVIO

Dadám!

DAJKA Igen?

FULVIO Te, mondd – megvan a könyv?

DAJKA Melyik?

FULVIO

Amiből Péter bá' felolvasott.

DAJKA Pedig

emlékszem. Az a sok – térkép meg indián?

FULVIO

Az.

DAJKA A ládába' van. – Meg is lelem talán.

Áthozzam?

FULVIO Jó. Igen.

DAJKA Bárcsak többet tehetnék.

FULVIO

Szerettem.

DAJKA Ó, tudom. – Jaj, mennyi régi emlék.

A teraszon. A család. – Fulvio olvas. – Idill

ESZTER *(dúdol)*

Dirindindin – dirindindin – dirindindindindin –
Emlékszel még?

Dirindindin – dirindindin – dirindindindindin –

FIGURELLA De jó kedved van!

ESZTER *(dúdol)*

Dirindin-din. – Dirindin-din. – Dirindin-din-din-din.

CONSTANTINO Rajta, Eszter!

FULVIO *(felneáz a könyvből)*

A születésnapomra jártad egyszer ezt el –

ESZTER

Táncoljak is?

CONSTANTINO

Na? – Na!

FULVIO Remekül illegetted –

CONSTANTINO

A popsídat! Bizony! Na!

ESZTER Nee –

FULVIO De.

CONSTANTINO Dee!

FULVIO Na – kezd el!

Dirindin-din. Dirindin-din.

Hm? Na?!

ESZTER *(vele dúdol)* Dirin-din, din-din-din, din – din –

Dirindin-din. Dirindin-din. Dirin-din, din-din-din, din – din.

(Énekel)

Mert ott a száraz tónak nedves partján

Brekeg a béka – és tüzel a nyár –

Mikor a gölya felhőt játszott,

A béka eltűnt – nincs ma már –

Dirindin-din. Dirindin-din. Dirin-din, din-din-din, din – din –

Dirindin-din. Dirindin-din. Dirin-din, din-din-din, din – din.

Eltűnt a béka, – végre itt a béke –

Nem brekeg többé, télre vált a nyár, –

De jég alatt a fagyott örvény

Tavasza új békákra vár –

Dirindin-din. Dirindin-din. Dirin-din, din-din-din, din – din –

Dirindin-din. Dirindin-din. Dirin-din, din-din-din, din – din.

Kollektív, boldog, kiteljesedő dal – boldog egymásra találás, közben a kis Fulvio földhöz vágja a porcelánpapagáját

TUTTI

Dirindindin – Dirindindin – dirindindindindin...

Az ének végére megérkezik a Szakács Charlotte-tal

SZAKÁCS

Elnézést, asszonyom, de itt van ez az úr,

Nem tágitott sehogy. Gondoltam, ha az úr

beszélne tán vele – azt mondja –

CHARLOTTE Fulvió!

(Lerohanja Fulviót, szájon csókolja – rököny)

ESZTER Elmehetsz.

Szakács el

FULVIO Ő Charlotte.
ESZTER Charlotte?

Charlotte leveszi a kalapját, kibomlik a hosszú haja

CONSTANTINO Ó!

FULVIO

A – családom.

CONSTANTINO és CHARLOTTE Nahát.

CHARLOTTE Örvendek. Ez remek!

(Felnevet, látva Fulvio zavarát)

A család – – nagyszerű!! – Már rég kerestelek.

CONSTANTINO *(zavarban)*Aki keres – talál. Kézcsókom. *(De nem csókol kezét)*ESZTER *(biccent)* Jó napot.

CHARLOTTE

Szervusztok! *(Fulviónak)* Édesek. *(Fulvio vállára dől)* Hű, de fáradt vagyok. *(Leül)*

ESZTER

Mi nem is zavarunk.

ESZTER *(Fulviettonak)*

Gyere.

FIORELLA *(Constantinónak)* Te is.

CHARLOTTE Mi az?

Íly rémitő vagyok? – Tea? – Innék. Ez az? *(Tölt magának)*

FULVIO

Semmit nem változol.

CHARLOTTE Mért – kéne? *(Körülnéz)* Tetszik itt.*(Megitta a teát, felpattan)*

Na gyere!

FULVIO Most, hova?

CHARLOTTE Egy szobád csak van itt! *(Nevet, kézen fogja)*

Kimennek

ESZTER *(Constantinóval visszajön, hogy miért, azt találja ki a rendező)*

Borzalmas ez a nő.

CONSTANTINO

De nem szólhatsz bele.

Ha Fulviónak ő –

ESZTER *(kicsit hisztisen)*

De ne éljen velem!

CONSTANTINO

Olyan vagy, mint apánk.

FIORELLA Neked tetszett, azt láttam.

ESZTER

A szád is tárva volt – a nagy csodálkozásban.

CONSTANTINO

Féltékeny vagy?

FIORELLA Ugyan! Megmondanád: kire?

ESZTER

Ilyen ribanc miatt nem vitte semmire!

CONSTANTINO

Szerinted, mit lehet nekünk itt még csinálni?

ESZTER

Én nem fogok tovább eltátott szájjal várni! *(Kiviharzik)*

Constantino utána

Fulvio szobája

CHARLOTTE

A családtól ugyan a belem is kihánytam –
de jobb búvóhelyet keresve sem találnak.

FULVIO

Ők nem bujkálnak itt –

Szünet

CHARLOTTE Humorod megmaradt.

Nem is a pereputty – *(Köp)*

FULVIO

Kérlek, fékezd magad.

CHARLOTTE

– Vitóék jönnek át. Szerdán, a jövő héten.

Mindenkit összeszed – ide eljönnek értem – –

(Átöltözik nőnek)

Tudod, mit vettem én meg közben éppen észre?

FULVIO Mit?

CHARLOTTE

Hogy Vito szerelmes volt belém egészen!

Mindvégig! Jó, mi?

FULVIO Az.

CHARLOTTE Utálod most ezért?

FULVIO

Ki? Én? Dehogy.

CHARLOTTE A szent! – Mit össze nem beszélt!

FULVIO

Kicsoda?

CHARLOTTE Hát Vito. – Te, mondd, figyelsz?

FULVIO

Igen.

CHARLOTTE

Akkor nézz rám!

FULVIO Nézek.

CHARLOTTE Már rég nem volt ilyen

nagy esély arra, hogy – előlről kezdhetik:

a fiúk boldogok. Most újra kezdjük!

FULVIO

Mit?

CHARLOTTE

Délen lesz lázadás! Élére állhatunk.

A kolera miatt a nép is megvadult.

Az információnk szerint kitörhet bármi!

Bárcsak ne kéne már megint sokáig várni!

Te mit gondolsz?

FULVIO Hogy én? – Te, merre van Trecase?

Como mellett, igaz?

CHARLOTTE Igen, de mit – Trecase?

FULVIO

A major – ahol a – fiunk nevelkedik –

CHARLOTTE

Massimiliano? –

FULVIO – Igen.

CHARLOTTE Igen, de mit? – ?

FULVIO

Hány éves is?

CHARLOTTE Ki?

FULVIO Hát – ő: Massimiliano.

Ezt számolgattam épp. Azon a forró nyáron –

CHARLOTTE

Hét már elmúlt. – Télen. – De mért emlited őt?

Kapunk ma vacsorát? Vagy majd csak délelőtt?

Küldhetne már kaját ez a Dirindindin!

Vagy megsértette jól önnönmagát? – Megint?

FULVIO

Ki?

CHARLOTTE

Ő: Dirindindin. – A bűbajos hugod.

FULVIO

Mi bajod van veled?

CHARLOTTE Ó, semmi! – Rég dugott.

FULVIO

Charlotte, obszcén vagy.

CHARLOTTE Én? – Láttam, hogyan riszált.

Ahogy lóbálta nagy, lelógó popsiját!

(*Utánozza, közben elkezd vetkőzni*)

Dirindindin – Dirindindin – dirindindindindin – (*Nevet*)

Miért? Nem így csinált?

FULVIO (*kedvetlenül*) De.

CHARLOTTE Jót tett a' – betegség.

Megférriasodtál. – Igen. Olyan más – lettél.

Azt gondolod: nekem hasam nőtt már, igaz? –

Na akkor nézz ide! Ezt nézd meg itt! (*Leoldja vastag övét*)

FULVIO Mi az?

CHARLOTTE

Egész vagy! Bizony! Ez itt a svájci gyűjtés.

Meg pénz is van. Na most, kedden meglesz a gyűlés –

akkor határozunk – szerintem menni fog.

A fiúk mint vadászok érkeznek.

FULVIO Mi?

CHARLOTTE Hogy

ne szúrjon itt szemet. – Egy úri társaság! (*Nevet*)

Lehet, hogy végül még a sógor is beszáll!

Vadászkompanyia! – Beszarnál, nem?

FULVIO De.

CHARLOTTE Mér?

A forradalmakhoz átáll nem egy vezér.

Volt már ilyen! Hurrá! – (*Az ágyon ugrál*) Lesz osztrák frakció!

Aztán kezdődhet a közös, nagy dáridó!

Dirindindin – dirindindin – dirindin – (*Lövéseket utánoz*) din – din – din!

Kopognak – ritmusban – naná

Szabad!

FULVIO Vegyél föl már valamit!

CHARLOTTE Mit? – Szabad!

DAJKA (*tálcával be, leteszi, látva, hogy Charlotte meztelen*)

Jó éjszakát, bogárkám! (*Ki*)

CHARLOTTE (*megpróbálná felébreszteni Fulvióban a férfit*)

Hagyd! – Engedd magad –

FULVIO

Charlotte, ne haragudj – legyengültem nagyon.

Ne dühöngj, kérlek.

CHARLOTTE Á – ez nem az én bajom.

FULVIO

Hozzuk magunkkal! – Jó?

CHARLOTTE Kit?

FULVIO Massimilianót.

A kisfunk. – Ide. – Mindjárt felnőtt – magától.

CHARLOTTE

A fiamat? – Ide?

FULVIO Vagy tán Amerikába.

Nekem mindenhol jó – menjünk a nagyvilágba! –

Azt mondtad, tetszik itt. –

CHARLOTTE Bolond vagy, Fulvió?

FULVIO

Amerikába meg hetente megy hajó –

CHARLOTTE

Na! – Álljunk meg! – Te – én – és Massimiliano?!

– Amerikába??

FULVIO Mért?

CHARLOTTE De –

FULVIO Lehet tőlem – bárhol.

CHARLOTTE

Egyezségünk szerint nevét se mondhatjuk ki!

FULVIO

Te említetted őt.

CHARLOTTE

Mert rákérdeztél.

FULVIO És? – – Ki

táplál belé tudást, meg kételyt, és hitet?

A részeg gazda ott? – Miért nincs senkije?

CHARLOTTE

Én látogattam.

FULVIO Ó! Tényleg?

CHARLOTTE Háromszor is.

FULVIO

Csodálatos anya – valóban!

CHARLOTTE (*rikácsol*) Még te is?!!

Nem volt talán elég ez a duma anyámtól –

aki melleleg négy kölyköt vert el magától?!

FULVIO

De megbánta –

CHARLOTTE Ugyan, mit tudsz te erről – mondd!

Soha nem érdekelt.

FULVIO De most igen.

CHARLOTTE Bolond!

A végén azt hiszem: megint belém szeretél. (*Zabálni kezd*)

Vasárnap jön Vito. (*Tele szájjal*) Velük megyünk. – Nem ennél?

FULVIO

Köszönöm. Nem.

CHARLOTTE Pedig, egész finom! Te nem –

FULVIO (*közben bort töltött magának, ledönti – durván közbeszól*)

Kérsz?

CHARLOTTE

Nem iszom szeszt, tudod!!

FULVIO (*vállat von, tölt magának*)

De ez itt bor. – Mondd, nem félsz?

CHARLOTTE

Mitől? A csendőrség –

FULVIO Nem arra gondolok.

CHARLOTTE

Hanem?

FULVIO Az életünk – elmegy.

CHARLOTTE Nem nagy dolog.

Kis etűd az inszenírozó szép lelkének: Fulvio behunyja a szemét – talán alszik. Charlotte befejezi az evést, Fulvióra néz, aztán szépen, érzéssel, lassan, majd fokozatosan egyre följebb jutva: magát teszi boldoggá. Közben, teszem azt, ketyeg az óra, elpattan a húr stb.

10.

A kert, az ablak és a konyha. ZENE – jön a lázadók csapata – jön, jön

FULVIO (*magában áll – feltehetően az ablaknál, kezében borosüveg*)

Miért jöttök, fiúk? – Miért jössz, mondd utánam?

Hová igyekszel épp e hősi maskarában?

Húsz éve már. – Unom. Előre-hátra mentek,

új maskarákba bújsz. Új rozsdás kardot fentek.

Kihamvadt szikra ez. Mért kergetjük, Vito?

Mit csépelünk, ha nincs? Ha nem is várható?!

Belőletek csak a rossz megszokás maradt.

Gioacchino, nyomás! Vágtass! Ne hagyd magad!

Fabábuként üled meg azt a rossz gebéd.

Ugo, csak arra vársz, mikor lesz már ebéd,
miközben sántikálsz. Nem bírja már a lábad!
Te, Giulio, mi van? A szemed könnybe lábad,
úgy sajnálsz magad. Megmondanád, miért?
Mert máshoz ment a nő? – Lió, az istenért,
ne ugrálj – kecskebak! Tudom, miért viháncolsz,
elhitted: a Halál elől ezzel kitáncolsz.
Szobrodhoz összejött a bronz talán? – Előre!
Lottón nyertél? Mi van? Hagyd abba, mert lelőlek!
Hogy élve hagyatok, több volt, mint bűn – hiba.
Nem megyek már, fiúk, az újabb lagziba,
ahol a hülyeség szájhősnek ad kezét.
Mégváltoztam, fiúk. Végéhez érkezett
a hőzöngés kora. Meggyógyultam. Szeret
mindenki itt. Vito! Mihez kezdjek veled?!
Sétáljunk így tovább? Higgyünk a semmiben?
Nekem már nincs hitem. Elmúlt. Elmúlt, igen.
Ahogy a korszak is, mit túléltünk, Vito –
már régen vége van. Ez régen látható. –
S ha újakezdek is: – akkor már nem leszünk.
Mit akartok, fiúk? Jöjjen az eszünk!
Hiába vigasztalnál – ÉN szánlak, Vito,
Ne az eget bámuld, – mert orra buksz, Lió!
Kiugrik a szemed, ha csak jövőbe réved!
Ne bámulj így! Elég! Elegendem van, na – érted?!
Az életem múlik! Te feltartóztatod?!
Melyik hülye hiszi, hogy megvédehet?! – Na, mondd!
Nekem már nincs időm a közös boldogságra,
Az enyém kell! De ti – –

Puskák felhúzásának zaja állítja meg Fulvio monológiát

ESZTER *(közben halkán bejött)*

Körülvették a házat.

Én voltam, Fulvio. – Én feljelentettem, hogy –

FULVIO

Honnan tudad, hogy ők –

ESZTER

Kihallgattam. – Na, mert – hogy –

a nő, azt hittem – ő – teerted tettem ezt!

Kiszabadítalak!

FULVIO

De honnan? Értem? – Ezt?!!

ESZTER

Akarod – én tudom. – Megszabadulsz. – – Maradj!

Nincs több esély!

FULVIO

De –

ESZTER

Légy Fulvio önmagad!

Inkább ne nézz oda!

FULVIO

Most tízig számolok –

de nem! Szólok nekik!

CHARLOTTE *(beront)*

Fulvio! Itt vagyok!

Mi történt? – Árulás! *(Kirohan)* Vito! Vito!

FULVIO

Neee!

CHARLOTTE *(lövés dörren, elesik)*

Ó!

FULVIO *(megrázza, és ellöki Esztert)*

Mit tettél?! Mondd, miért?! –

CHARLOTTE

Meglóttak. Fulvioó!

FULVIO *(ordít)*

Rohanjatok!

A lövés után értelemszerűen megtorpantak – majd pánik

VITO

Futás!

MASSIMO

Menekülj már!

Lövések – vízontlövések – lövések

UGO

Vito!

TULLIO

Szaladj!

GIULIO Tovább!

RICCARDO Vigyázz!

LIONELLO

Ki volt az áruló?

GIULIO

Ez most a fő bajod?

RICCARDO

Gazemberek!

TULLIO *(agyonüt egy titkosrendőrt)*

Gyere!

GIULIO

Segíts!

UGO Végünk!

MASSIMO Rohanj!

SZAKÁCS *(egy másik „helyszínen” – a konyhában – többemagával, a berontó Lionellónak, aki éppen el akarja vágni a saját nyakát)*

Uram! Ne itt tegye!

Legyen olyan szíves, ne vágja át a torkát,

emberek esznek itt – nem akarom a tortát

előlről kezdeni. Ez egészségtelen!

LIONELLO *(üvölt)*

A – ááá!

SZAKÁCS Ne itt!

VITO

Lió! *(Elveszi tőle a kést – megpofozza)* Na, gyere csak velem!

CHARLOTTE

Fulvio – jaj, segíts! Segíts! – Ne hagyj nekik!

Ha elfognak – tudom, hogy mit tesznek megint –

Ez itt a pénz. *(Odaadja az övet)* Vigyázz!

FULVIO *(most már a régi profi)*

Hozom!

(Fulvietónak, aki becsámborog)

Gyere – gyere!

(Elkapja Fulvietót, egy zsák a fejére – pisztoly a halántékának – nem tréfál)

Remigio! Sógor úr! – Ha kell még a feje

a kis druzsámnak itt – állítsd le mind! – Na – los!

REMIGIO

Nicht schießen! Halt! Nicht schießen! Halt! Nicht schießen – O – ó!

ESZTER *(dulakodik a bakon álló Fulvióval – mellettük Charlotte)*

Állj meg! Hová viszed?! Adod ide?! – Ereszd!

Gazember! Nyomorult! A kurvád –

FULVIO

Ezt ne kezd!

ESZTER

A fiam add ide!

FULVIO

Menj már a francba!

ESZTER *(magánkívül sikít)*

Teee!

FULVIO

Nem lesz baja! – Ha most hagyják, hogy menjek el!!

Miattad van – liba!

CHARLOTTE *(bár félhulla, azért köpköd)*

Te dög! Te áruló!

ESZTER *(ostorral csapkod)*

Rohadt kurvák!

CHARLOTTE Picsa!

ESZTER

Fulvio! – – Fulvioóó!

ZENE, *dirindindin +*

Lovak dobogása, szekér csattogása –

Párhuzamosan a fények tompulása,

A zaj mindent elnyom, végül a fénykörben

A kis Fulvietto – tanácstalan – körbe –

Itt a szünet – vagy se. Nyakunkon az este:

Drága Arany János! Csókoltat a Kecske

10/A

Az erdőben

CHARLOTTE

Nem jönnek? –

FULVIO

Vége van. –

CHARLOTTE

Na, enged el. – Mehet.

FULVIO (*Fulviettonak*)
 Ha arra visszamész – a házunkhoz vezet
 az út, Fulvietto. Most már mehetsz. – Szabad.
 FULVIETTO
 Szabad?
 FULVIO Szabad, igen. De becsüld meg magad.
 Ne mondd el senkinek, hogy merre jöttünk át.
 FULVIETTO
 Hadd menjek még veled!
 FULVIO Majd egyszer. – És anyát
 csókoltatom. – Na, indulj. – Menj már, Fülvió!
 FULVIETTO
 És Massimilianót?
 FULVIO Hozzuk!
 FULVIETTO Jaj, de jó!
 Ó pont olyan, mint te – de kicsi még – igaz?
 FULVIO
 Igen. – Na, menj. – Ne rohanj!
 FULVIETTO (*kezet nyújt neki*) Várunk!
 FULVIO Jó.
 CHARLOTTE (*seblázban*) Ki az?
 FULVIO
 Ki lenne? – Most indul haza. – A kisfiú.

Búcsúgesztus – Fulvietto integetve el

CHARLOTTE (*tükörrel a saját szemét vizsgálja*)
 Rémes vagyok.
 FULVIO Charlotte – sosem voltál hiú...

Charlotte fájdalmasan elmosolyodik

Veszünk majd új ruhát...
 CHARLOTTE Ha megérkeztünk végre...
 Egy óra – s ott vagyunk?
 FULVIO – Az Isten szerelmére,
 ne hagyj el már magad!
 CHARLOTTE Fulvio, fáj. – Nagyon.
 Nagyon fáj – Fulvió. – A kapszulát!
 FULVIO – Adom.
 CHARLOTTE
 De most, azonnal add! Már rég nem kéne várnom,
 A kisfiam – de nem! – Ilyen arccal ne lásson...
 FULVIO
 Egészen biztos az – hogy senki nem segíthet?
 CHARLOTTE
 Tudom. – Orvos vagyok. – Ne kínozz – add!
 FULVIO (*letépi a nyakából, odaadja*) Ez itt. – Vedd.
 CHARLOTTE
 A fiamnak soha ne mondj majd semmi rosszat,
 ha rólam kérdez.
 FULVIO Jó.
 CHARLOTTE Most – elhagylak. – Ha, – bosszant,
 hogy túlbeszélem ezt – akkor – ne – haragudj. –
 Bocsáss meg – Fulvió! (*Elharapja a kapszulát*)
 FULVIO Kicsim... – Charlotte... – Aludj.

ZENE – *dirindindin*

SZÜNET

II.

A temetés Trecase mellett. Fulvio a kisfiával és a Pap. Visszafogottan beszélnek

PAP
 Elkezdhetjük?
 FULVIO Igen.

PAP Mindjárt – csak a harang –
 megvárjuk, míg fölér az emberem. – Magam
 harangszó nélkül nem temetek szívesen.
 Tudja – a püspök úr –
 FULVIO Ó – természetesen.
 MASSIMILIANO
 Hogy halt meg a mama?
 FULVIO Az útközben – beteg lett.
 PÁP (*Massimilianónak*)
 Ha jól hallom: te meg – alig hogy ismerhetted.
 FULVIO
 Csak egyszerű legyen a szertartás, atyám.
 PÁP
 Imádkozhat fia.
 FULVIO Legyen.
 PÁP (*megsimogatja Massimiliano fejét – az elhúzza*)
 Szegény.

ZENE – *derült égből érkezik a Társaság*

VITO (*könnyek között megöleli Fulviót*)
 Na – lám!

GIOACCHINO
 Ismét együtt vagyunk.
 TULLIO Szegény Charlotte!
 VITO Neki
 köszönheted, hogy most itt újra látsz megint'. (*Sír*)
 FULVIO
 Charlotte-nak?
 VITO (*erőt vesz magán*)
 Ő vezet! Őrizzük szellemét,
 most már, hogy teste im meglelte nyughelyét.
 Előre hát – fiúk!
 LIONELLO Irány a dél!
 FULVIO (*észreveszi Francescát*)
 Adél!

LIONELLO
 Lemegyünk délre! Mind! Ha kedvező a szél!
 VITO
 Ezzel még tartozunk halottunknak.
 FULVIO Ja – – Jó.
 De az előbb – Charlotte nevét – mondtad Vito,
 hogy –
 VITO – a harangozó még régi jó barát.
 Ő szólt Allonsanfannak – ő –
 FULVIO Allonsanfán?
 A Marseillaise? – Mi ez? Vagy a neve talán?
 VITO
 Igen! Filippónak a kisfia. – Ez ő.
 MASSIMO
 Megnőtt.
 ALLONSANFAN (*mintegy húszéves lehet – biccent*)
 Allonsanfán.
 TULLIO Ja – telik az idő.
 VITO
 Ő jön velünk. – Igen. Bruno és Gepetto
 már Genovába ment.
 LIONELLO Megvárva ott a zászló!
 ALLONSANFAN
 Hajót vesznek.
 LIONELLO Tudom. De zászlót is!
 VITO Igaz.
 A régiak közül heten vannak. De az
 nem baj, ha nincs tömeg – – könnyebb a szervezés.
 Velünk jössz, mondd? – Ugye? (*A koporsóra*) Charlotte eljönne. – És
 – – (*Sír*)
 Jó, hely lesz itt neki. –
 GIOACCHINO Csöndes.

TULLIO Békés.
 MASSIMO Szelíd.
 LIONELLO
 Gyűjtött pénzünk – ez az? (Kiveszi Fulvio kezéből) Fegyverre kell, amit –
 FULVIO
 Igen, de jobb talán –
 VITO Mi mindent megveszünk.
 Neked elég a gond. Bízunk ránk! – Észnél leszünk. (Magához veszi a pénzes övet)
 FULVIO
 Aha.
 VITO Akkor tehát – előre most! Vigyétek!

Fölveszik a koporsót

PAP
 Előbb a szertartás! – Ez bűn! Előbb – ez vétek!
 ALLONSANFAN (lassan határozottan, artikuláltan)
 Előbb – nyaljad ki!
 PAP Hogy?
 ALLONSANFAN Jól hallottad, csuhás.
 FULVIO (jön a nagy komédiás)
 Várja! – Ne még!
 ALLONSANFAN Mi van?
 FULVIO A pap mehet!
 PAP Júdás!
 Megbüntet még az ég! (El)
 FULVIO (a Pap után néz, majd a koporsóra)
 Nem akarjátok látni?
 LIONELLO
 De.
 VITO Dehogynem – talán –
 FULVIO Köszönöm ezt – barátim –
 nektek Charlotte nevében. Ez a temetés –
 de ti nem gyászról szóltok. – Mert a szó kevés.
 Se róla nem beszélés, se fiáról, se rólam.
 Nincs pátosz. Nincs üres, mennyekbe hívó szólam.
 Csak fegyver. Küldetés. – Jövő harc! – Meg csaták. –
 Charlotte holtába' sem adhatja meg magát!
 Nyugodhatsz hát! – Tudod: a munka kárba nem vész.
 Közös utunk, amin, Charlotte, tovább te nem mész,
 most folytatódik majd. – Nekünk nem kell a bánat,
 mert harcokban mi mind tovább megyünk utánad!
 Lásd, én is, én is – itt – már fegyverről beszéllek,
 amit magam veszek – hogy így áldozzak néked!
 (Visszaveszi Vitótól a pénzes övet – szertartásosan felmutatja)
 Az utunk hát közös. Bár most magadra hagylak,
 de tovább jössz velünk – mert éppen ezt akartad!

Meghatott csönd. Szél

LIONELLO
 Francesca – énekelj!
 FRANCESCA Én? (Fulvióra néz) Énekeljek? Mit?
 ALLONSANFAN
 Egy dalt! – Amit nem énekel a pap. – Amit –

Az eredeti olasz dal – olaszul – mintegy a magyar népdal párja

FULVIO (az olasz dal közben – magában)
 Lesz-e valaki még – ki úgy átlát, ahogy te?!
 Te tudtad: mindened nekem átadhatod, de
 a pénzt azért soha nem bíztad volna rám.
 Megszöktél, Charlotte. – És – – ez volt az én imám.
 FRANCESCA (a dala végén)
 A sirgödör! A sír! Nézd! Vizzel van tele!
 Meresd ki! – Fulvió!

LIONELLO Ne siránkozz! Gyere!
 FRANCESCA
 De nem hagyhatjuk így! Ez a – –
 LIONELLO (durván ellöki) Te, fogd be már!
 Hallgass! – Buta liba!
 FRANCESCA Bocsáss meg.
 FULVIO Mit?
 FRANCESCA Az ár – (Elsírja magát)

A Társaság egy-egy rögöt dob a sírba, halljuk, ahogy csobban – kiballagnak

FULVIO (magában)
 Az ég legyen, fiúk, veletek! – Délre hát!
 Utolszor látlak én. – Rohanjatok tovább
 a sok paraszt közé – akik azt sem tudják,
 vajon dédapjukat honnan szalasztották.
 Talán a sorsotok egyszer még megtudom,
 amerikaiként a túlsó partokon?

12.

Utcai étterem terasza Calais kikötőjében. A vén Hegedűs szólója – az emigrációs népdal reminiscenciája hegedűn. Fulvio és Massimiliano kis bőrönddel érkezik

FULVIO (a vén Hegedűsnek)
 Hegedűjét, uram – ha kölcsönkérhetem –
 Egy néhány percre csak.
 HEGEDŰS Kérem. Tessék! Nekem
 nem akkora öröm ezen már játszani,
 mint önnek még lehet. Parancsoljon. –

Ahogy Fulvio elkezdene játszani, bevág Lionello hangja, Fulvio visszaadja a hegedűt

LIONELLO (fagyaltoskocsit tol, Francesca vele van)
 Fagy!

Fagyaltot tessék!
 MASSIMILIANO Ó.
 FULVIO (Massimilianóval kézen fogva)
 Kérsz fagyaltot?

MASSIMILIANO Igen!
 FULVIO (felismeri Lionellókat)
 Te hogy kerülész ide?
 LIONELLO Milyen fagyalt legyen?

MASSIMILIANO
 Eper meg áfonya.
 FULVIO Hogy jöttetek ide?
 LIONELLO (nevet)

Tessék, fiatalúr! – Ügyes voltam, mi? – He?
 FULVIO
 De mondd – mégis – hogyan akadtatok nyomomra?
 LIONELLO

Nem volt könnyű – de én szeretném azt a ronda
 melléfogásomat – Fulvio – rendbe tenni.
 Megpróbálok megint bizalmad visszanyerni!
 (Hangosan, lelkesen ordít)

A fagy-lalt! Itt a fagy-lalt – tess-ék a fa-gyi!

FULVIO
 Az én bizalmamat. – Értem.
 FRANCESCA Te – kérsz fagyit?

FULVIO
 Kérek.
 LIONELLO Megvetted már? Megvan? A fegyverek!?
 FULVIO (hazudik)
 Igen! – Az egyezés szerint holnap megyek –

hajnalban – a tavon – lesz a találkozó!

Kifizettem.

LIONELLO (ordít) Fagyit! – (Fojtott hangon) – Ügyes vagy, Fulvio!
Francesca, csókold meg! – – Én is veled megyek!

Francesca megcsókolja Fulviót

MASSIMILIANO

És engem is.

FRANCESCA (nevet)

Igen? (Felkapja a gyereket)

MASSIMILIANO Kérek még!

FRANCESCA (Fulvióra nézve kérdi)

Még?

FULVIO

Lehet.

LIONELLO

Hánykor megyünk?

FULVIO

Ötkor.

LIONELLO

Hogy ötkor?? – Ott leszek.

A fagy-laltot! – Fagyit!

FRANCESCA (Fulvióknak, nagyon kedvesen)

Helyes a gyermeked.

LIONELLO (kocsistul elmenőben)

A ba-nán – cit-romos – a tej-szín – a cso-ki,

a fagy-lalt! Itt a fagy-lalt – tess-ék a fa-gyi!

13.

A kollégiumban. A fény lemegy – visszhangos gyerekhangok, ritmizálva

GYEREKKÓRUS

Bonne nuit – monsieur – – le directeur. Bonne nuit –

Monsieur le directeur! – – Bonne nuit – Bonne nuit! (etc.)

Ez halk, komponált kórusként festi alá végig a következő dialógust. Fulviót szintén visszhangosítva, egy fénykörben látjuk, Massimiliano fogja a kezét

FULVIO

Ha nem tudnék talán időben visszajönni,

a kollégiumot ki akarom fizetni

előre. – Három év – talán. – Így megfelel?

IGAZGATÓ (hangja)

Természetesen. Ön dönt, kérem. – Hogyha kell,

nálunk maradhat itt ma éjszakára.

FULVIO

Jó.

Hajnalban indulok. – Akkor megy a hajó.

IGAZGATÓ (hangja)

A pedellus beszél hajnalban.

FULVIO (kezet fog a láthatatlan bácsival)

Köszönöm.

Massimiliano –

A kisfiú elszalad

IGAZGATÓ (hangja)

Részünkről az öröm.

Sötét – ZENE – víz csöpög, lejár a vekker, kakas stb.

SZOLGA

Négy óra van, uram. – Ébresztenem –

FULVIO

Megyek.

SZOLGA

Nem aludt?

FULVIO

De, csak már –

SZOLGA

Várják.

FULVIO

Ki?

SZOLGA

Érkezett

egy úr – és önre vár. – Nem mondta a nevét.

FULVIO

Magas?

SZOLGA Igen. Furcsa. – Minthogyha a szemén –

FULVIO

Köd van?

SZOLGA (persze nem érti)

Hogy odakint?

FULVIO

Jól van – mindjárt megyek.

Szolga el

(Magában, közben öltözik)

Szegény Lionello. – Naiv, mint egy gyerek.

Ez nem lesz túl nehéz. – Ma megszabadulunk. (Ellenőrzi a pisztolyát)

(Szomorú mosoly)

Előre. (Föláll) Lássuk hát – hová visz az utunk –

GYEREKKÓRUS

Bon matin – monsieur – – le directeur. Bon matin –

Monsieur le directeur! – – Bon matin – bon matin!

(Kétszer, majd átmegy vízcsobogásba)

14.

A tavon. Hajnali atmoszféra

LIONELLO (evez ide-oda a csónakban. Kettesben Fulvióval)

Nem látok senkit. – Héé!

Csönd

Mi baj van, Fulvio?

FULVIO

Hm? – Semmi. – A szemem – káprázik néha. No –

de mindjárt vége van. A betegségem óta

előfordul.

LIONELLO

Ezt én is ismerem.

Szünet

Az óra

meg volt beszélve?

FULVIO

Mi?

LIONELLO

Hogy hányra jönnek?

FULVIO

– Ötre.

LIONELLO

Hogy ötre? – Már hét óra!

FULVIO

ELMÚLT.

Szünet

LIONELLO

Én örökre

hálás vagyok neked.

Szünet

Mért nem jönnek?! – Tudom:

türelmedet soha el nem tanulhatom.

ZENE – evezés – remény – semmi. Nagyon távoli harangszó

LIONELLO

Az idő hogy lejár.

FULVIO

Igen.

LIONELLO (hallgatózik)

Várjunk!

FULVIO Harang.
LIONELLO
Értünk szól!
FULVIO Nem hiszem.
LIONELLO De mikor – ?
FULVIO – Nagy kaland –
Dél van. Nem jönnek már.
LIONELLO Azért várjunk! Lehet –
FULVIO
Oda a pénzünk is!
LIONELLO Megőrülök! Ezek
megölnek. – Mért ilyen rohadt ez a világ?!!
Ha nincsen fegyverünk –

Szünet

FULVIO Ne körözzünk tovább.
LIONELLO
Nem bírok helyben állni! Belepusztulok! (Evez)
Csinálj már valamit!! (Hisztérikusan sír)
FULVIO Elég volt.
LIONELLO Mi?
FULVIO Tudod,
azt gondolom: vessünk most véget az egésznek.
LIONELLO
De hogy?
FULVIO Igazad volt! – Talán a józan észnek
ellentmond látszólag – de te vezettél engem –
LIONELLO
Hogy én?
FULVIO Úgy van. Bizony. Éreztem én is – régen:
a legkülönb voltál miközöttünk – Lió!
Tebelőled soha nem lenne áruló!
De nem ismertük fel, hogy épp te vagy szemünk!
Mielőtt még mások végeznének velünk –
végezzünk itt, Lió! – Magunkkal.
LIONELLO Itt?
FULVIO Mi!
LIONELLO Most?
FULVIO
Te, meg én! Ketten. Itt! –
LIONELLO Mielőtt eltapos
az önkény.
FULVIO Úgy van.
LIONELLO Jó. – De azután mi lesz?
FULVIO
Végéhez ér e kor. – Az összes kinja. – Ez.
LIONELLO
A tett halála az okoskodás!
FULVIO Úgy. Ezt –

Szünet

LIONELLO
Most elhatároztuk. – Hadd én előbb!
(Szünet. Lionello kötéltre kötöz egy súlyt, és a nyakába teszi)
FULVIO Ne!
LIONELLO Ne?
FULVIO
Te magad akarod? – Akartad mindig is?
LIONELLO
Végignézed?
FULVIO Igen. Ha szeretnéd.
LIONELLO Nem is
tudom. – (Váratlanul kitör) Ne szórakozz! Te hülyéskedsz velem!
Te nem akarhatod! – Ez próba volt? Mi? Nem?
FULVIO
Igen, csak próba volt.
LIONELLO (ordít) Miért?! Miért? Miért?!

Na, és ha megteszem?!

FULVIO Szájhős!
LIONELLO Szájhős? Ki? Én?
(Megbillen, beleesik a vízbe, fuldoklik, kalimpál)
Fulvio! Fulvio! Segítség! Nem tudok –
Ful-
FULVIO Lio!
LIONELLO Fulv-
FULVIO Lió!
LIONELLO Úszni! – – Megfulladok! (És tényleg)

Átmeleg a hullámok zajába és a ritmizált gyerekkórusba

GYEREKKÓRUS

Fulvio – Fulvio – – Fulvio – Fulvio –
Fulvio – Fulvio – – Fulvio – Fulvio

Fulvio – Fulvio – – Fulvio – Fulvio –
Fulvio – Fulvio – –

CHARLOTTE (mint látomásos tündérfelvonás)
Fulvioóó!

FRANCESCA (hús-vér kétségbeeséssel sikítja)
Fulvioóó!

Hirtelen csönd – sötét

15.

A parton. Hullámok zaja, szél – naplementefény – Fulvio és a jelmezeselek

1. ÁLARCOS
Egyedül volt?
FULVIO Igen. – Egyedül. Fölborultam.
2. ÁLARCOS
Elvisszük?
1. ÁLARCOS Persze!
2. ÁLARCOS Ott erőre kaphat újra.
FULVIO
De kik maguk? Hová – akarnak vinni?
1. ÁLARCOS Na –
talán nem kéne már több vizet innia –
2. ÁLARCOS
Megmondta már apám: a vizivás megárt!
Öregfiú, hol élsz?! Ma van a karnevál!
Öcsémet visszük itt – még szűz szegény, de ma
a kastélyunkba vár
1. ÁLARCOS étel, bor –
2. ÁLARCOS és pina!
FRANCESCA (futva érkezik a part túloldalán)
Mindent láttam!
2. ÁLARCOS (az 1. álarcosnak)
Huhaa! – Ez igen! – –
1. ÁLARCOS Ismered?
FULVIO
Hogy én? Láttam. –
2. ÁLARCOS Nevét tudod?!!
FRANCESCA Jaj – Istenem. –
FULVIO
Talán – Francesca volt.
2. ÁLARCOS Hogy elhagyd – nem hagyom! (Ordít)
Francesca! Hé, gyere! – Már vár az úr nagyon!
Röhögnek az álarcosok

Hogy is hívnak?
FULVIO – – Carlo.
1. ÁLARCOS Carlo? –
2. ÁLARCOS – Na jó, legyen.
Francesca! Carlo vár! Egy nagygon jó helyen!
Velünk jössz?! Mi?!

1. ÁLARCOS Dino! Te – összerakjuk őket!

2. ÁLARCOS

Naná! A karnevál!

MINDKÉT BUZI ÁLARCOS

Imádjuk, mind a nőket!!

Frenetikus karneváli tánc után: nagy nevetés közepette az álarcosok el – a párnákon kívül egy baromi nagy tükröt is behoztak. Röhögve – belövik őket az ágyra

16.

A vendégszoba ágyán

FRANCESCA

Mindent láttam! Mindent. – – Belefulladt – te hagytad!

Megöletlek velük!

FULVIO Én bűnöm. – Jó. – Ne hagyjad.

FRANCESCA

Beismered tehát, hogy hagytad vízbe fúlni?!

FULVIO

Érted tettem csak. – Én, Francesca megújulni akartam általad.

FRANCESCA Mi?

FULVIO

Igen. Mert – szeretlek.

Értelmet adhatok a te kis életednek.

Képes lennék – mindent elárulnék! – Magát

a társaságot is, csak lássalak! – Apát,

anyát, nővért, fivért! Nemhogy a Lionellót!

Francesca! Jöjj velem! – Kihasztnált ő – de – megholt.

Magával rángatott az ő vad életébe,

de hogy te mit akarsz – sosem jutott eszébe!

Vert is, mi? Vert! – Tudom. Mivel fenyegetett?

Mióta nem szeret? Mi? – Kielégített?

Boldog voltál vele?

FRANCESCA Az voltam.

FULVIO

És mikor?

Mióta rád se néz? Becézett tán?

FRANCESCA

Lator.

FULVIO

Na, és ha az vagyok! Csak érted vagyok az!

Tudom, most azt hiszed: ez nem lehet vigasz.

Én megtettem – mire más – ő se – volna képes:

hagytam meghalni a testvéremet, hogy élhess!

Legjobb barátom volt.

FRANCESCA Hogy élhessek?! Na, ez már –

Elképesztő. – Te vagy a szent, nagy forradalmár?! –

FULVIO

Meg foglak menteni!

FRANCESCA

Nem kértelek!

FULVIO

Tudom.

Azért kellett nekem indulnom az uton.

Francesca, te soha nem gondolkodsz, mi vár,

ha már öreg leszel? – Ha nem ilyen csodás,

gyönyörű lány leszel, mint most – akkor mi leszel?

Francesca a lehajtott fejét rázza, a kezét a fülére teszi

Elmondok akkor is: – hallassz! Érzem. Figyelsz?

Hogy végzed, kisleány – ha nem maradsz velem?

Egyik nyomorulttól a másikhoz! – De nem

maradhatsz meg velük. Aztán jön a magány.

Vagy még börtönbe jutsz – mint cinkosuk. Talán –

a tébolydába. Az a fegyháznál is rosszabb!

A bírúid hülyék lesznek, nem fognak hosszan

tárgyalni arról, hogy te mit, miképpen tettél,

a börtönben pár év, és kész: megöregedtél,

huszonöt évesen már vénasszony leszel!

Gyermek nélkül maradsz, és senki nem vesz el.

De én megvédelek. Van pénzünk. Nem kevés.

A pénz az kell! – De mi ezt elfeledtük, és

addig rohantunk, hogy már semmink nem maradt.

De én észhez tértem. Nézz rám. Döntsél magad:

Amerikába ha velem jössz, akkor már

nem bánthat senki itt. – És Amerika vár!

FRANCESCA

Gyűlöllek! Gyűlölöm! – Hallgatni sem bírom!

Okádok tőled! Az – Amerikád unom!

FULVIO *(csitítja)*

Tudom, kegyetlenség, hogy elmondtam, de tudd:

csak jót akarok én neked, hogy meg ne fürd

a saját sorsodat. Ezt érzed is. Szeretsz.

FRANCESCA

Ki mondta?

FULVIO

Senki. Érzem. Erről nem tehetsz,

de akkor is tudom – szeretsz, szeretsz – szeretsz!

FRANCESCA

Nem igaz – felőlem felkötve is lehetsz!

FULVIO

Ha nem szeretnél, úgy nem hallgatsz végig itt.

És emlékszem, hogyan adtál nekem fagyit.

Ezen ő is nevetnek, mintegy akaratlanul is

Na, menj, ha akarsz, fuss! Jelents csak fel! Rohanj!

FRANCESCA

Te képes lennél rá. – Én nem bírnám. – Sokan,

tudom, hogy megteszik. De hogy néznek tükörbe?!

FULVIO

Akkor megyek magam. Küldj el – megyek. Vagy löj le!

Tessék a pisztolyom.

FRANCESCA

Tartsd meg.

FULVIO

Mondd – és megyek!

FRANCESCA

Már mondtam.

FULVIO

Akkor még – de akkor még –

FRANCESCA

Legyek

a szeretőd? Igen? – Ne nézz így!

FULVIO

Hogy?

FRANCESCA

Ahogy.

Bárcsak látnám szived.

FULVIO

Azt még megláthatod.

FRANCESCA *(Fulvio megöleli)*

Ne! –

FULVIO Hagyd.

FRANCESCA

Ne! – – Csókolj meg! – Csókolj meg, és szeress!

FULVIO

Francesca, kedvesem –

FRANCESCA

Szeress! Szeress! Szeress!

Nem tudlak nem szeretni, – csókolj, Fulvio!

És Francesca, Lionello és Charlotte víz alatti kórusa

Fulvio – Fulvio – – Fulvio – Fulvio

Fulvio – Fulvio – – Fulvio – Fulvio

ZENE, váltás

FULVIO *(érthetetlen szavakat mormol, esetleg)*

Dirindindin – dirindindin – dirindin – din – din – din!

FRANCESCA

Megint? – Mondd, mit szeretsz? – Mondd, kérlek, mit csináljak? – –

FULVIO

Te – – te – –

FRANCESCA

Hogy én? –

FULVIO

Igen.

FRANCESCA

Nézz a szemembe! – – Látlak.

Sötét

Vízió – majd ébredés az ágyon

LIONELLO (végig nagyon kedves és szelíd – az ágy szélére ül. Kissé lila)

Csuromvizes vagyok. Fázom.

FULVIO Lionelló.

LIONELLO

Én hát. Ki más.

FULVIO Mit kérsz? Bevalljam? Mit?

LIONELLO Na?

FULVIO – Jó:

Szeretem Francescát! – Az elején hazudtam –
de azután –

LIONELLO Igen?

FULVIO Hát –

LIONELLO Hátulról, mi? – Tudtam.

FULVIO

Te tudtad?

LIONELLO Persze. Már sokkal korábban mondta
az ágyamban neved, miközben én – – Gyakorta
játszottuk ezt mi el –

FULVIO Ez játék csak neki?

LIONELLO

Dehogy. Valódi nő. – És tényleg kell neki.

Háromszor is mi? – Rögtön. (Nevet)

FULVIO Csak ma éjjel.

LIONELLO Ó. (Nevet)

Már elfeledted épp – szerelmed – Fulvió! –

A szerelmet magát. Azt hitted, nem jön: – vége.

FULVIO

Mitől vagy egyszerre ilyen megértő? – Épp te?

Szó szerint mondd azt – amit csak gondolk.

LIONELLO

Azért, Fulvió – mert már halott vagyok.

FULVIO

Akkor ne mosolyogj! Te rég a vízbe fúltál!

Csak képelem, hogy itt – Na, mi van: megkukultál?!

FRANCESCA (álmában)

Fulvió – Fulvió – – Fulvió – Fulvió –

CHARLOTTE (a hangja csak)

Fulvió – Fulvió – – Fulvió – Fulvió –

FULVIO

Csak magamban beszélek. Úgy szeretnék hinni –

LIONELLO

Okosabb vagy nálunk – ezért kell többre vinni –

FULVIO

– mindenben, amiben már hinni nem tudok!

LIONELLO

Mi későn érkeztünk. – Esetleg túl korán.

Te láttad ezt – mi nem. – Föllázadtál. Jó. – Már

csak azt nem látod át (habár kerek fejed),

előrejutni így – – – (Széttárja karját – nem fejezi be)

– Hátrálva nem lehet

lázadni semmi ellen. – Így marad a jelszó (Nevet)

(Először „életében” gúnyosan ironikus)

Előre hát, fiúk! –

FULVIO (komoly)

Mért bántasz – Lionelló?

LIONELLO (ismét melankolikus)

A többiek – talán. – Hogy bánthatnálak én?

A saját úton menj csak tovább –

FULVIO Ne! Még –

Ne hagyd még itt!

LIONELLO Hogy én? – Te hagytál engem – ott.

Francescára vigyázz. – Ne félj! Nem árthatok. (Eltűnik)

Alvás – váltás, hajnal – fény

FRANCESCA (felijed – aztán észreveszi a tüköröt – jökedvü)

Nem láttam még soha magam tetőtől talpig.

Milyen szép nagy tükör! (Észreveszi Fulvio kezében a pisztolyt)

Nem adlak föl! Ne! Jaj!

FULVIO

Mit –

gondolsz rólam te, mondd? – Te drága kis buta?

Vagy tán azt képzeled –

FRANCESCA Nem adlak föl soha!

(Megkönnyebbül, zavartan nevet)

Azt hittem – helyzetünk – hogy kilátástalan –

és akkor: együtt –

FULVIO Nem!

FRANCESCA Nem?

FULVIO Nem! Van számtalan

megoldás. Jól figyelj! A fiúkhoz megyünk.

Genovában várnak. – „Sajnos nincs fegyverünk.”

Sebesülteként megyek – még nem tudom, hogyan –

a pisztollyal talán – A lényeg az, hogy a

gonosz csempészbagázs ránk rontott, még a parton –

Lió a vízbe fült. – – Nem volt nekünk se pardon.

Te is alig tudtál –

FRANCESCA Ne mondd tovább – már értem.

FULVIO

Mi ketten meg –

FRANCESCA Majd én is ugyanazt mesélem!

Lábadba lövök – így! (Meg is teszi: durr)

FULVIO (ordít) Áááá!

FRANCESCA Ezt akartad –

FULVIO – Ááá.

FRANCESCA

Mindjárt bekörtlek.

FULVIO Fúú.

FRANCESCA (magához öleli a fejét)

Elmúlik. Naaa – na, fáj?

FULVIO

Te örült vagy!

FRANCESCA Naná. – Még csak most jöttél rá?

Szeretlek! Fulvió!

FULVIO (a sebet nézi)

De még elvérzek!

FRANCESCA Ááá –

Fulvio is üvölti

túléled – három hét, és mint a nyúl: szaladsz –

Na gyere, kedvesem.

1. ÁLARCOS (benéz) Löttek?

FRANCESCA Mi?

FULVIO (eltakarja a sebet) Nem.

FRANCESCA (még mindig meztelen, nagyon kedves)

Azaz

nem volt szándékos – csak elsült. Véletlenül.

1. ÁLARCOS

A seb súlyos?

FRANCESCA Dehogy.

FULVIO Csak kellemetlenül

fölhorzolt.

1. ÁLARCOS Értem.

FULVIO Ott.

1. ÁLARCOS Orvost hívjak?

FRANCESCA Minek?

FULVIO

Nem kell orvos, dehogy!

FRANCESCA Tényleg nem éri meg!

1. ÁLARCOS

A kisasszony talán –
FRANCESCA

Én felcserek közt éltem –

értek hozzá.

1. ÁLARCOS Akkor –

FULVIO Köszönünk mindent.

1. ÁLARCOS Kérem.

18.

Karnevál. ZENE, nagy táncikálás, buli, olasz dal

MIND

Boldog ma már minden béka körbe,
Egyik se fért a tegnapi ökörbe –
Legszebb a nő! – A nő mind járjon körbe ő.
Legszebb a nő, de nem kell az ökörnek –
Ó, ó, a nő, a nő, a nő, a nőőő –

FULVIO *(a lába már bekötve – az egyik álarcosnak, aki molesztálja)*

Hagyj békén – már elég! – Elég! Menj már a francba!
Tovább kell mennünk! Héé!

Az álarcosok megfogdossák Francescát is

Azonnal hagyjad abba!

(Francescának, a dekoltázsát látva)

Takard be már magad! – Nem látod? – Megvadulnak.

Francesca nevetni kezd Fulvio fehérre bemázolt képén – ezt valamelyik álarcos követte el

Most mit nevensz? Mi? Te! – Te hülye tyúk!

FRANCESCA *(még jobban nevet)* Mi?

FULVIO Kurva!

FRANCESCA

Tessék?

FULVIO Nem volt komoly. – Csak ideges vagyok.

FRANCESCA

Nekem nem tréfa ez. – Hiába kacagok.

FULVIO

Na jó, ne haragudj.

FRANCESCA *(elővesz egy kis tükröt)*

Tessék, nézd meg magad!

FULVIO *(próbálja magát jókedvűre hangolni)*

Na, mondhatom – remek. – Rosszkezdvem rád ragadt?

Ne duzzogj, kisleány! – Miért vagy búskomor?

FRANCESCA *(visszaveszi a tükröt)*

Még tőle kaptam ezt.

FULVIO Francesca –

FRANCESCA Nos?

FULVIO Mikor

jössz hozzám?

FRANCESCA Itt vagyok.

FULVIO De feleségül?

FRANCESCA Majd.

Ha túl vagyunk ezen. – Menjünk.

FULVIO Menjünk! *(A láthatatlan kocsisnak)* Na – hajts!

Ostor csattanása, szekér csattogása, láthatatlan lovak hangos nyihogása

19.

Téglapince. Underground. Illegális gyűlés

VITO *(egy térkép előtt)*

Vár vagy kétszáz paraszt. – Fölfegyverezzük őket!

A helyőrség beszart. – Aztán megyünk előre!

Falvanként így jutunk tovább, mindig tovább,

és egyre többen, így eljutva ide – – át –

(Keresi a térképen, de nem találja)

Ez nincs eldöntve még. – A lényeg: hogy megyünk.

Ő Vanni. *(Vanni maghajol)* Ő vezet.

TULLIO Odavaló.

VITO Velünk

azért jön ő, mivel – a szó most Tullióé –

beszéljen ő. *(Tullio elindul a szónok helyére)* – – Vanni! – e sors a lázadóké!

Taps. Fulvio valamivel távolabb, oldalt zihál, mellette Francesca. Vito odamegy

TULLIO

E fiú tőlünk még egy szobrot érdemel!

Informált mindenről, mi minket érdekel.

Elmondta – délen mily galád az állapot –

odavezet. Ismer minden falut, az ott

a szülőföldje! Nos. – Rábizhatjuk magunkat.

Mondd el történeted!

VANNI Elmondjam?

TULLIO El!

VANNI Nem untat?

TULLIO

Dehogy! Na, mondd csak el!

RICCARDO Na, rajta!

TULLIO Mondd nekik!

VANNI

Elmondjam?

Tullio szónoklata közben láttuk, amint Vitónak Gioacchino suttogva elmeséli a fegyvercsempészek és Lionello velős történetét – ahogy Fulvióéktól hallotta

VITO *(külön van, oldalt Fulvióékkal)*

Hogy – Lionelló meg – a fegyverek – a pénz –

Ez tiszta örület! – Nem – ugye tréfálsz?! – Nézd! –

TULLIO Mondjad, mondd hát!

UGO

Együtt hallgassuk mind e történelmi mondat!

VITO *(ismét csak Fulvióéknak)*

Gioacchino nyilván valamit félreértett –

(Megrázza Fulvio sebesült lábát – Fulvio üvölt)

Bocsáss meg, Fulvió. Bocsáss meg, tényleg, kérlek.

VANNI

Hát akkor elmondom.

VITO *(Gioacchinónak, fedetten)*

Mondd meg nekik!

GIOACCHINO *(ugyanúgy)*

Ki? – Én?!
TITO

Tudom, az én dolgom – de nincs erőm. Remény?

Remény sincs? Fulvió! –

VANNI A kolera kemény.

Pusztít istentelen. *(A semmibe révedve újra átéli, úgy mesél)* – A jegyesem a földön

velünk együtt kapál – mikor egyszer csak földől.

Lerogyik ott szegény. A nap hét ágra, úgy süt –

őt rázza a hideg. Csak bámulnak, de nem gyün

segítségére senki. Mert a' ragálytól félnek.

Akarom én fölvenni, de ellökdösnek engem.

Szegény jegyesem is kiáltozik reám:

ne mennék túl közel, mert elvisz a' ragály.

A sok nagyokos ott – osztják a jótanácsot,

hogy a nyavalya ha elvinne – a családom,

szegény anyámékat, ki tartja akkor el?

De megmondtam nekik: engem nem érdekel!!

(Innen balladai hangon)

A jegyesemet ott én szépen betakartam,

hazavittem szépen – a tiszta ágyba raktam.

Aztán meg, ahogy kell: befogtam a kocsit,

hogy mennék orvosért: gyógyítsa meg Rozit.
 VITO Úristen –
 FULVIO Ez örült.
 FRANCESCA Szerelmes csak.
 VANNI *(elérzékenyült, de már összeszedte magát)* Mire
 megjártam az utat – az ajtón léc. – „Ide
 be nem mehetsz!” – kiált a katona reám.
 De hallom: odabe’ – hogy sír a kisleány.
 Csak halkán sirt szegény, mert már alig volt hangja.
 A tiszt urat kértem, könyörögtem, hogy hagyja –
 úgy kértem én, ahogy a Jóistent szokás:
 hadd menjek be! De ő rám ordít: „Kolerás!”
 FULVIO *(zihál)*
 Hallgattassátok el, az ég szerelméért!
 Ne tüzeljétek föl – hiába – semmiért!

Gioacchino beletölt egy bögre gyógyszert

VANNI *(folyamatosan közben is tovább)*
 „Kolerás!” – ezt, igen – ezt mormogja a többi,
 lesütve mind szemét. Csak hallgat mind a földi.
 A földet bámulom én is, mert mit tehetnék? –
 A fűben mintha ott – egy sarlót észrevennék –
 Megnézem. Tényleg az.
 FULVIO
 Mit itattál velem?
 GIOACCHINO
 Egy kis rum – ópium.
 VANNI A katonák!! – De: nem:
 GIOACCHINO
 Ettől elalszol majd.
 VANNI meg nem mozdulnak, ott.
 FULVIO
 Megörültél? – Vito! Én most nem akarok!
 Eszem ágába’ sincs! Hallgattassátok el!
(Küszködik a rosszulállással)

Vito féltranszban, ön maga szobraként áll – Francesca könnyekkel a szemében figyel

VANNI
 Csak állunk, várunk. – Én a többiekhez lépek:
 „Ide hallgassatok! – A katonák is félnek!
 Mi kilencen vagyunk – ezek négyen. – Gyerünk!
 Most mi bajunk lehet, ha jól nekik megyünk!”
 De száját tátja mind – meg nem mozdulna egy se.
 Gondoltam: nem hagyom! Nem várom meg, hogy este
 meghaljon ott Rozim. Mondjam tovább? Na? –
 TULLIO Mondd!
 FULVIO
 Ne engedd már, Vito! Ez a fiú bolond!
 VANNI
 Hallom, hogy sír szegény –
 VANNI és FULVIO
 Hallgasson végre el!
 VANNI
 Aztán már csöndesebb – – –
 FULVIO
 Hallgattassátok el!
 GIOACCHINO Fulvio –
 FULVIO Mondd neki –
 GIOACCHINO Nyugodj meg, Fulvio.

Fulvio elbódul

VANNI
 Elmondjam azt is, hogy – ?
 TULLIO Igen!

VANNI Biztos? Na jó:
 A sarlót fölkapom – a katonába vágom.
 Itt a’ torkába – így! – Ezt minddel megcsinálom!
 Puskájához rohant – de gyorsabb voltam: késő!
 A fejéből neki kiállt a nyelv. – A véso
 meg az agyába’ volt. Üvöltött, mint az állat –
(Mutatja, hogy csinálta, ritmusban vicsorog)
 Francesca rosszul lesz: hány
 Mikor elvégeztem, berúgtam ott a zárat –
 de jegyesem halott. – Csak fekszik már az ágyon,
 nem mozdul. Akkor én a kiskaput kitárom –
 a többi bámulót – – egyenként mind lelőttem!
 Így a’ szemük közé. *(Mutatja, hogyan lött)* Aztán még nézelődtem,
 végül gyertyát, kovát találtam – és a házat
 fölgyújtottam. Föl én! – Amíg leég – kivártam.
 Csak aztán jöttem el. *(Gügyén nevet)*
 ALLONSANFAN Lelőtted földidet?
 VANNI
 Mért nem jöttök velem?
 UGO Mindet?
 GIULIO Hányat?
 VANNI Hetet!
 ALLONSANFAN
 Kilencen voltatok –
 VANNI Paolo elrohant.
 VITO
 Mennünk kell, Fulvio. – Szükség van ránk!
 FULVIO *(félkómában)* Rohaaam –
 GIOACCHINO
 Nem hallja – elaludt. A fiúknak ne szólj!
 Puskát annyit viszünk – amennyi van.
 VITO Na jó.
 Majd szerzünk pénzt.
 ALLONSANFAN Mi van?
 GIOACCHINO Megyünk!
 MASSIMO Vár a’ hajó!
 VITO
 Előre hát – fiúk!
 FULVIO *(álmában motyog)*
 Char – Char –
 MASSIMO Hurrá!
 RICCARDO Hahó!
 FRANCESCA
 Mit mondasz?
 FULVIO Char – Charlotte –
 FRANCESCA Charlotte??
 FULVIO *(lágyan, boldogan)* Igen –
 FRANCESCA Ki?!
 FULVIO *(m. f.)* Tessék?
 VITO
 Ládáink a’ hajón. – Ne várjuk hát az estét.
 FRANCESCA
 Francesca – én vagyok!
 FULVIO *(m. f.)* Charlotte – ne haragudj!
 VITO *(fennhangon)*
 – Allons, enfants! –
 ALLONSANFAN Igen?!
 VITO Már meg nem állhatunk!
 Dörömbölnek az ajtón – mindenki lemerevedik
 ALLONSANFAN *(a pisztolyához nyúl)*
 Ki az?
 HANGOK *(kintről)*
 Nyissák ki! –

TULLIO Hé!
MASSIMO Vigyázz!
CONSTANTINO HANGJA Engedjenek be!
Egy asszony szülni fog!

Berontanak az álarcosok, köztük két nő

ÁLARCOS NŐ Ide, ugye, lefekhet?!
Az utcán szülje meg?
FRANCESCA Gyorsan! Vizez! — — —
ÁLARCOS SZÜLŐ NŐ (*Charlotte játssza*)
Áúúú!

A szülő nő nagy hacacaré közepette megszül végül egy fekete szörmekutyát – nagy röhögés

ÁLARCOS NŐ
Az urak nem mulatnak? Mi van itt? – (*Integet*) Hu-húú!
Maguk mit állnak itt? Farsang van!
VITO Éppen egy
táncot gyakorolunk. – Vanni! Mutasd te meg!
VANNI
Én?
VITO Te!
ALLONSANFAN
Te hát! A táncot! Azt! – Tudod?!
VANNI
Ja. — — Érttem.
VITO Rajta hát!
VANNI Táncolni azt tudok!

Vanni kezdi, mindenki vele táncol – az álarcosokat kilökdösik – kiténcolják – boldog tabló

FRANCESCA (*az alvó Fulvióra mutat*)
Vigyétek őt is el! – Vidd el, Vito – magaddal!
VITO
Fulviót?
FRANCESCA
Úgy örült!
VITO Francesca – igazad van!
GIOACCHINO
Sebesülése nem – súlyos.
FRANCESCA Na, épp ezért!
A tenger –
GIOACCHINO
és a szél – mindennél többet ér.
UGO
Van még hely a hajón?
TULLIO Nem tőle süllyed el!
FRANCESCA
A leghőbb vágya ez.
VITO Fogjuk meg!
GIULIO Úgy!
GIOACCHINO Emeld!
VITO
Ha itt hagynánk – sosem bocsátaná meg!
MASSIMO Az!
TULLIO
Kétségtelen, hogy minden akció – vigasz.
GIULIO
Emlékszel? Mindig csak az akció vigasztalt,
ha bánatunk letört.
GIOACCHINO Ne döntsöd föl azt az asztalt!
UGO
A fejét! Most – vigyázz!
MASSIMO A lába már lesántult.

RICCARDO (*röhög*)
Ne röhögtessetek!
GIULIO (*röhög*) Elejtem.
MASSIMO (*röhög*) Én is.
UGO (*röhög*) Várjunk!
RICCARDO (*még mindig röhögnek*)
Mindjárt.
VITO Mi van, fiúk?
GIOACCHINO Már ennyitől beszartok?
ALLONSANFAN (*az egyetlen, akit soha, véletlenül sem érint az értelmiségi ironia*)
Hogyan harcoltok majd – ha kiszállunk a parton?!

Most ejtik el: puff – boldog, közös röhögőgörcs

VITO
Ez nem lehet igaz.
ALLONSANFAN (*ordít*)
Na! – Nézd meg – nincs baja?!
GIOACCHINO (*lehajol Fulvióhoz*)
Nagyobb már nincs.
VITO Vigyük! (*Francescához*) Te hová mész?
FRANCESCA (*berakja a korábban látott pénzesztarisznyát a saját holmijához, Fulvio táskáját meg odaadja Vitónak*) Haza.
Ez itt a holmija.
VITO A szüleidhez? – Jó.
Majd irok. – Imádkozz! (*Arcon csókolja*)
FRANCESCA (*mosolyog*)
Fogok.
MASSIMO (*ordít*) Megy a hajó!!

20.

A tengeren. Hullámok zaja

FULVIO
Amerika – hajó – Amerikába visz –
GIOACCHINO
Ugyan már, Fulvio! Délnek megyünk! Az is
épp elég messze van!
TULLIO Na, – meglepődöttél, mi?
GIULIO
Ez ám a fordulat!
MASSIMO Amíg aludtál, mi — —
FULVIO (*ordít*)
Szájhősök!
VITO Fulvio!
FULVIO Francesca merre van?!
A táskám hova lett?!
VITO Tessék.
FULVIO Minden — — hova?! — —
Jól átvértél, Vito! – De benneteket is!
– Meg az a kurva lány! – Rohadt ribanc ez is!
VITO
Nem vagy magadnál még.
ALLONSANFAN Miről —
VITO — A kábulat —
FULVIO
De lelövöm, le én! (*Felfogja a helyzet veszélyét, ezért komédiára vált: – Vitóval kiabálni kezd*)
— — Azonnal küldd! – Utat!
Hol van Vitó? – Vitót!
VITO Még félre is beszél. —
Nem ismersz meg!?
FULVIO Gazember! – Meglakolsz ezért!
Hová tetted Titót?! (*Jól pofán csapja*) Te csempész! Áruló!
ALLONSANFAN
Na!

És ezúttal ismét kürt – mondjuk, Fellinitől

ALLONSANFAN

Ez – hogy – történhetett?!

GIOACCHINO

Ne gyilkoljátok egymást!

Villámcsapás – ZENE – iszonytos zuhé, vagyis esőfűgöny: eláznak.
Abbahagyják a cirkuszt – zápor, zene vége – körülveszik Vítót

VITO

Jól van, – ne nézzetek. – – Igazatok van: egy s más
talán elrontottam. – Szégyellem is magam.
Néha eszembe jut: hiúság volt utam.
Türelem kéne, de – én meg csak kapkodok.
A baj talán csak az – holnap – negyven vagyok.
Én már nem változom! De nem is akarok.
Ilyen voltam – leszek – amíg meg nem halok.
A világ – hisz tudom – rohadt volt, és marad.
Mi virrasztunk csupán. – Azért ne hagyj magad. (Élérzékenyül)

GIOACCHINO

Idd meg.

VITO Ez altató?

GIOACCHINO Skót whisky.

VITO

Köszönöm.

GIOACCHINO

Az Isten élteszen!

VITO Na, mondhatom. – Öröm
volna ez egyszer most pár évvel többnek lenni,
akkor látnám: vajon a céljainkból mennyi
valósult meg. Na – jó. – Pohárköszöntő. Ennyi. (Megissza)

UGO

Forduljunk meg tehát?

ALLONSANFAN De menni kéne – tenni! (Fölmászik az árbocra)

VANNI

Ha az urak tehát most visszamennek – kérem,
a kikötőben majd – tegyenek partra engem.

Én mindenképp továbbmegyek –

VITO (mint egy kisfiú) Kérlek – vigyél!

GIOACCHINO

Mi van veled, Vito? Végleg megőrültél?

VITO

Hová menjek? Haza? Már rég nincs visszaút.

ALLONSANFAN

Föld! – Földet látok ott! – Föld! Föld! – Hurrá, fiúk!!

TULLIO

A nyavalyát. A föld! – Ez még csak egy sziget.

MASSIMO

Gyere le! Kolumbusz! – – Másfél nap még ide.

UGO

Mássz már –

GIULIO Allonsanfan! –

GIOACCHINO Kitöröd a nyakad!

Röhögés

TULLIO

De nincsen messze már.

GIULIO Akkor – a terv –

ALLONSANFAN Marad!

Hullámok, besötétedik, váltás – fáklya

KÖZÖS DAL (szinte mindenki)

Allons, enfants de la patrie – Le jour de gloire est arrivé – (etc.)

A fiúk melankolikus átélessel éneklék a Marseillaise-t – közben oldalt

FULVIO

Hogy hívnak?

VANNI Vanninak. – Vanni Gavina – tudja.

FULVIO

És otthon? Hogy hívnak – mióta –

VANNI

A falumba? –

FULVIO

Hogyan neveznek ott?

VANNI (megszégyenülve) A Pestis Vanninak.

FULVIO

Pestis Vanni. – Aha.

VANNI

Honnan tudta?

FULVIO

Mi van? –

Ja, tudtam.

VANNI És – uram – ha most odamegyünk –

az urak mind, velem – ugye elérhetünk

annyt, hogy nevemen hívjon mindenki – újra.

FULVIO

Talán igen.

VANNI Na, mert figyelek én az úrra,

csak mondja, mit tegyek!

FULVIO (az éneklő-dúdoló csoport felé)

Ők tudják – Pestis Vannit?

VANNI (kínban nevet)

Á, nem! Dehogy.

FULVIO

Hülyék. – Azért pofáznak annyit.

21.

A déli parton

FULVIO

Egészen jól vagyok. Alig fáj már a lábam.

Jó, hogy elhoztatok.

VITO

Na, gyertek mind. Utánam!

A barátunk itt vár. – (Kiált kicsit rekedten) „Mi a népért!” –

UGO

– Kiálttam!

VITO

Az életem során mindig csak erre vártam.

UGO és TULLIO

„Mi a népért!” –

MASSIMO Igen?!

UGO

– Aztán mi van?

VITO

Mi?

FULVIO

– Semmi.

VITO

A jelszó ez!

UGO Ja, úgy.

MASSIMO Na és ki fog felelni?

VITO

Hát ők!

GIULIO A nép!

MASSIMO Aha.

RICCARDO De mi lesz majd a válasz?

VITO

„A nép velünk!”

UGO

Értem.

FULVIO

Na, akkor kiabálhatsz!

UGO, GIULIO és RICCARDO

„Mi a népért!”

FULVIO Megyek.

GIOACCHINO, TULLIO, UGO, MASSIMO, GIULIO, RICCARDO,

VITO

„Mi a népért!”

ALLONSANFAN

Mi az?

FULVIO

Előre bemegyek – oda, a faluba.

VITO

Mérjed föl helyzetük! –

FULVIO

Jó. Körbenézek és –

UGO

Veled megyek!

ALLONSANFAN Én is!

És ezúttal ismét kürt – mondjuk, Fellinitől

ALLONSANFAN

Ez – hogy – történhetett?!

GIOACCHINO

Ne gyilkoljátok egymást!

Villámcsapás – ZENE – iszonytos zuhó, vagyis esőfűgöny: eláznak.
Abbahagyják a cirkuszt – zápor, zene vége – körülveszik Vítót

VITO

Jól van, – ne nézzetek. – Igazatok van: egy s más

talán elrontottam. – Szégyellem is magam.

Néha eszembe jut: hiúság volt utam.

Türelem kéne, de – én meg csak kapkodok.

A baj talán csak az – holnap – negyven vagyok.

Én már nem változom! De nem is akarok.

Ilyen voltam – leszek – amíg meg nem halok.

A világ – hisz tudom – rohadt volt, és marad.

Mi virrasztunk csupán. – Azért ne hagyjad magad. (Élérzékenyül)

GIOACCHINO

Idd meg.

VITO Ez altató?

GIOACCHINO Skót whisky.

VITO

Köszönöm.

GIOACCHINO

Az Isten éltesse!

VITO

Na, mondhatom. – Öröm

volna ez egyszer most pár évvel többnek lenni,

akkor látnám: vajon a céljainkból mennyi

valósult meg. Na – jó. – Pohárköszöntő. Ennyi. (Megissza)

UGO

Forduljunk meg tehát?

ALLONSANFAN De menni kéne – tenni! (Fölmászik az árbocra)

VANNI

Ha az urak tehát most visszamennek – kérem,

a kikötőben majd – tegyenek partra éngem.

Én mindenképp továbbmegyek –

VITO (mint egy kisfiú)

Kérlek – vigyél!

GIOACCHINO

Mi van veled, Vito? Végleg megőrültél?

VITO

Hová menjek? Haza? Már rég nincs visszaút.

ALLONSANFAN

Föld! – Földet látok ott! – Föld! Föld! – Hurrá, fiúk!!

TULLIO

A nyavalyát. A föld! – Ez még csak egy sziget.

MASSIMO

Gyere le! Kolumbusz! – – Másfél nap még ide.

UGO

Mássz már –

GIULIO Allonsanfan! –

GIOACCHINO

Kitöröd a nyakad!

Röhögés

TULLIO

De nincsen messze már.

GIULIO

Akkor – a terv –

ALLONSANFAN

Marad!

Hullámok, besötétedik, váltás – fákhya

KÖZÖS DAL (szinte mindenki)

Allons, enfants de la patrie – Le jour de gloire est arrivé – (etc.)

A fiúk melankolikus átéléssel éneklik a Marseillaise-t – közben oldalt

FULVIO

Hogy hívnak?

VANNI

Vanninak. – Vanni Gavina – tudja.

FULVIO

És otthon? Hogy hívnak – mióta –

VANNI

A falumba? –

FULVIO

Hogyan neveznek ott?

VANNI (megszégyenülve) A Pestis Vanninak.

FULVIO

Pestis Vanni. – Aha.

VANNI

Honnan tudta?

FULVIO

Mi van? –

Ja, tudtam.

VANNI És – uram – ha most odamegyünk –

az urak mind, velem – ugye elérhetünk

annyt, hogy nevemen hívjon mindenki – újra.

FULVIO

Talán igen.

VANNI

Na, mert figyelek én az úrra,

csak mondja, mit tegyek!

FULVIO (az éneklő-dúdoló csoport felé)

Ők tudják – Pestis Vannit?

VANNI (kínban nevet)

Á, nem! Dehogy.

FULVIO

Hülyék. – Azért pofáznak annyit.

21.

A déli parton

FULVIO

Egészen jól vagyok. Alig fáj már a lábam.

Jó, hogy elhoztatok.

VITO

Na, gyertek mind. Utánam!

A barátunk itt vár. – (Kiált kicsit rekedten) „Mi a népért!” –

UGO

– Kiáltsam?

VITO

Az életem során mindig csak erre vártam.

UGO és TULLIO

„Mi a népért!” –

MASSIMO Igen?!

UGO

– Aztán mi van?

VITO

Mi?

FULVIO

– Semmi.

VITO

A jelszó ez!

UGO

Ja, úgy.

MASSIMO

Na és ki fog felelni?

VITO

Hát ők!

GIULIO A nép!

MASSIMO Aha.

RICCARDO

De mi lesz majd a válasz?

VITO

„A nép velünk!”

UGO

Értem.

FULVIO

Na, akkor kiabálhatsz!

UGO, GIULIO és RICCARDO

„Mi a népért!”

FULVIO

Megyek.

GIOACCHINO, TULLIO, UGO, MASSIMO, GIULIO, RICCARDO,

VITO

„Mi a népért!”

ALLONSANFAN

Mi az?

FULVIO

Előre bemegyek – oda, a faluba.

VITO

Mérjed föl helyzetük! –

FULVIO

Jó. Körbenézek és –

UGO

Veled megyek!

ALLONSANFAN Én is!

FULVIO Nem kell a feltűnés.
Kiabálj bátran itt. Én nemsoká jövök. *(Elindul)*
Allonsanfan néz utána

HÁRMAN
„Mi a népért!”
MASSIMO Hahó!
MÁSIK NÉGYEN „Mi a népért!”
BANYA *(előmászik)* Öhök –
TULLIO
Nézzétek csak!
ALLONSANFAN Ki ez?
BANYA *(érthetetlenül, de teljes vehemenciával karattyol)*
Ne mánama jahó! *(El akar futni)*

TULLIO
Na – válaszoljon csak!
ALLONSANFAN Pár kérdésünk –
UGO – Anyó!
BANYA
Tahá viraa-gaát! – Mee akkoha lefee-
hóhó, a kocsinyáá – Ajáá – ehé esee!
GIOACCHINO
Te érted, mit beszél?
ALLONSANFAN Nem.
MASSIMO Azért ez talán –
VITO
Nem ő az emberünk.
ALLONSANFAN Ne mondd! –
UGO Tényleg?
BANYA Jaján.
UGO
Mi a népért! –
GIOACCHINO Anyó!
TULLIO Mi a népért!
BANYA Hajaa!
MASSIMO
Mi a népért!
ALLONSANFAN *(megrázza a Banyát, mint Krisztus a vargát)*
Figyelj!! – A többiek?!

BANYA Jjujaaaa!

22.

A templomban. Orgona zúg – tömeg ordít, csattog a korbács

PAP
Az Isten – hozta önt. – Jöjjön be! – Így – ide.
A város küldte el? – A járványügybe –
FULVIO – Nem.
PAP
A püspök úr tehát. – Sejtettem. – Jó uram,
egyedül mit tegyek? Most mondja meg! – Ha van
neki jó ötlete – én boldogan teszem!
Jó – tessék, itt vagyunk. – Csak ellenőrizzen!
Betiltották, tudom, ezt az öncsépélést –
a flagellánsokat utálok én is – és

A debil Banya be

BANYA
Tahá viraa-gaát! –
PAP *(lökösí)* Mee akkoha lefee-
BANYA
Hóhó, a kocsinyáá –
PAP Ajáá – ehé esee!
(Kírúgdalta a Banyát)
Mondtam szószékről is! – De mindegy, mit dumálok,
ezek verik maguk! – Még mindig jobb! Ha mások
vagyonát szétverik – mit szól a püspök úr?!
A lázadás, uram, itt bármikor kigyúl –

tegnap meg is rohanták már a péket! – Én –
FULVIO
Én gyónni jöttem.
PAP Itt – a nép, uram, szegény.
Mi? Gyónni jött?
FULVIO Igen.
PAP Most? – Jókor. Kolerás?
FULVIO
Nem. Nem – remélem, nem.
PAP Én elkaptam. – Rakás
hullát temettem el. Na mindegy. – Á, ne félj! –
A szám elé dugom. *(Kendőt mutat)* Tessék, fiam – beszélj.
FULVIO
A parton kinn, atyám, húsz fölfegyverkezett
lázító készül. – Mind északról érkezett,
hogy földüljék e szép vidéknek szent nyugalmát.
Jöjjön helyőrségük! – Vagy vesse be hatalmát, –
PAP *(megrémül)*
A helyőrség ide két óra – jó lovon!
Mi lesz?! Nagy ég! Uram! Ha belegendolok,
ezeknek itt ma már egy szikra is elég,
és minden lángra gyúl!
FULVIO Vegye elő esztét –
az isten is segít! – Vanni Gavina is
itt van velük megint.
PAP A Pestis Vanni is?!
FULVIO
Igen. Meg húsz lator.
PAP Az Isten küldte önt.
FULVIO
Én sajnos nem hiszem.
PAP Nem számít – köszönöm!

A Banya betámad Fulvióra

BANYA
Nyagyeeegye, szééfiúj!
PAP Mi aaka má, nyanyaa??
BANYA
Nyagyönnye! – – *(Fulvióra mutat)* A gonosz!!!
PAP *(kírúgja)* Te mennyé má hazaa!
FULVIO
Oldozzon fel.
PAP Minek? – Hol itt a bűn?
FULVIO Mi más?!
Én köztük voltam. És – – most meg – mint egy Júdás –
PAP
De szent ügyért teszed!
FULVIO Nem! – Az irhámat mentem.
A bíróság előtt majd szól az érdekekben?
PAP
A legkevesebb ez.
FULVIO De titokban tegyük!
Ne tudja senki meg! Fogasson el! – Velük!
PAP
De ezt hogy képezed? – Ilyenkor zúrzavar – –
FULVIO *(tagoltan magyarázza)*
A vörös zubbonyom leveszem én – ha majd
jön a katonaság. – Ez volt a mi – az ő
egyenruhánk – ruha. – De én leveszem!
PAP Öö –
Ön nem lesz zubbonyban, amíg a többiek –
FULVIO
Úgy van.
PAP Vigyázz! A Vanni – veszélyes lehet!!
Ha furdal még, fiam, a lelkiismeret
a társaid miatt – egó – – fölmentelek!
A szenvedésedért abszolvál majd az Úr!
FULVIO
Nem bántam meg.
PAP Most menj! – Intézkedem. *(Már kinn ordít.)* – Na! Húzz!

A mezőn. Harangszó

GIOACCHINO

Nekünk szól.

UGO Már?!

MASSIMO Tehát Fulvio odaért.

VITO

Egy pillanat, fiúk! –

UGO Na – halljuk a vezért!

VITO

A csizmám – fölhuúzzom! – (Az egyiket valóban – a másik a kezében)

Hadd mondjak még pár szót –

Őszintén szoktam én – – ezt tudjátok ti jól.

Nem tudjuk még: mi vár. Ez a bűdös igazság.

Ha most talán nem is győzhet megint a gazság –

– lehet, hogy meghalunk. – Dolgunk balul sült el.

Az ilyenekre így – olykor gondolni kell.

Fogadjuk meg tehát: – Ne feledjük soha

e percet itt fiúk! – Míg kinn az ostoba

világ üti-veri – – – a jót – ne hagyj soha!

Itt állok – és ahogy kezemben most a csizmám

a nap is furcsa – de – ez itt a perc – igen, lám:

egyesít minket – az igaz, jogos reménység.

Újabban összevissza beszéltek – – De kétség

nem fér ahhoz, hogy az – emlékeitek ki őrzi –

annak már jó. – – Lehet: csapatunkat legyőzik

a szar megalkuvók – szétszórtnak – vagy talán

tíz-húsz év múlva nem emlékszik senki ránk,

vagy megkeseredünk. – Mert még az is megeshet –

ha az eszünkbe jut – – majd jó nagyot nevettek –

ez itt – (Körbematat a csizmával – ugye, mondanom se kell,

hogy „itt a legszentebb sírógörcseinkkel hülyéskedünk.

– Izés! Kolléga urak!”)

e délelőtt – még tán az is lehet

hogy én – veletek majd – magamon nevetek.

Aztán bánjuk – tudom. – – Mert nincs miért nevetnünk.

Csak azért mondom ezt, mert félek –

ALLONSANFAN Félsz?!

VITO Na – menjünk!

Nem úgy. – Ö félreért. – Hogy nem leszünk már együtt,

hogy az egész világ nekünk akkor ma megszűnt,

ha nem sikerül ez. – De mért ne sikerülne?!

GIOACCHINO

Úgy is van! Indulás!

VANNI (semmit nem értett)

Allonz Anfan – –

MASSIMO Gyerünk!

VANNI (mintha a lovat biztatná) Nee!

ZENE – Vanni az élre áll – táncolni kezd, a többiek utána

TULLIO

Mi az, Gioacchino, rozsdás vagy már?

GIOACCHINO Ki? Én??

TULLIO

Te hát!

MASSIMO Miért csoszogsz?

GIOACCHINO Hü!

GIULIO Hű, de nagy legény!

Gioacchino belehúz

TULLIO

Na azért csak vigyázz!

RICCARDO

Tudod, a te korodban...

GIULIO

Tullio – csak dumálsz?

RICCARDO Csináld nála jobban!

TULLIO

Csinálom is!

RICCARDO Gyerünk!

UGO Huj-huj!

GIOACCHINO Mi lesz?

MASSIMO Hajráá!

VITO

Előre hát, fiúk!

UGO Jövünk!

MASSIMO, UGO Az angyaláát!

Mindenki gyönyörűen ugrabugrálva táncol

24.

Templom, szószék

PAP

Kik ezek? Mit keres e banda nálatok?

Mit hoztak ők nekünk? Lisztet? Búzá? Vagy ott

a gyógyszerünk talán? – A bajainkra ir?

Ezek haramiák: nem dolgoznak, csak ír

a sok papirra mind! – Firkál, beszél, ugat!

Ó, hű testvéreim – ne halljuk hangjukat!

Fojtsuk belé a szót – mielőtt ránk rohan –

istentagadó, gaz, sátánhorda! – Olyan –

akár a pestis ez! – E banda hozta ránk

a kolerát! – Igen! Magát a kolerát!

Ki vezérük? Na ki? A Pestis Vanni – az!!

A Pestis Vanniék gyilkos bandája ma

a nyakatokra tör. Az életünkre törnek –

A városokban! Ott! A bűnben tündökölnek!

(Leejti az összeakadt zsebkendőjét)

Add már oda!

MINISTRÁNS (eddig titkosrendőrként rohagált a változásokban)

Mi van?

PAP Már jönnek!!

MINISTRÁNS (fölveszi a kendőt) Önnek???

PAP Jönnek!

Még javában mondja, – de elnyomja a zaj meg a harangszó

25.

A mezőn. Fulvio egyedül keresztülmegy a színen – leveti a kabátját – a kaszás nép zaja – közeledik. A hangszórók a nézőter mögött. A testvérek boldog, üdvözült mosollyal várják a népet szemből

GIOACCHINO

Jönnek.

UGO Kik?

TULLIO Ott?

MASSIMO A nép!

GIULIO Jönnek?

RICCARDO Jönnek!

ALLONSANFAN Már jönnek.

VITO (magának)

Kedves testvéreink! – – Mi bennetek – azért –

a kezdetektől már – az önkény érdekét –

együtt – mellettetek – a nyomor ellen a –

GIOACCHINO

Fulvio jön velük.

TULLIO Látod?

GIOACCHINO Nem én.

MASSIMO Aha!!

A zaj jelentősen közeledik

ALLONSANFAN

Ezek – agyonvernek. – Itt agyonvernek minket!

TULLIO

Forduljunk vissza már! – Forduljunk vissza innen!

Pánik a testvérek között. Vanni elsüti a puskáját – sikoly, halálhörgés. – Roham zajja – a zaj egyre nagyobb – agyonverik őket. Nem látjuk, hogy kik. – A fiúk egy kupacban fekszenek középen

3 NŐ HANGJA *(fröcsög belőlük a gyűlölet – hasonlít Francesca, Eszter és Charlotte hangjára)*

Ott is van egy – még azt! – Meg azt is! Azt is!

HALÁLHÖRGÉS *(Vanni, akit közben Allonsanfan tarkón lőtt)*

Ó –

GYEREKKÓRUS

Fulvio – Fulvio – Fulvio – Fulvio –

25.

A vég

ALLONSANFAN *(egyetlen túlélőként rohan – vérzik a feje, ő nem kórusként, hanem természetes hívással)*

Fulvio! – Fulvio! – Fulvio! – Fulvio! *(Végre utolérte)*

– Sikerült, Fulvio! – – Velünk együtt a nép!

Várjál – lemaradunk! – – Jaj, Istenem – de szép!

FULVIO

Mi?

ALLONSANFAN

Csatlakoztak – mind!

FULVIO

Kicsoda? – És kihez?

ALLONSANFAN

Hát a parasztok – itt. Mihozzánk.

FULVIO

Hogy? – Mi ez?

ALLONSANFAN

Ők – csatlakoztak!

FULVIO

És??!

ALLONSANFAN

Mihozzánk – Fulvio!

FULVIO

Te, mondd – miket beszélsz?!

ALLONSANFAN

Mindjárt meglátható!

FULVIO

Észnél vagy még?

ALLONSANFAN

Igen.

FULVIO

Ki vert fejbe?

ALLONSANFAN

– Elestem. –

Ilyet nem láttam még az egész életemben –

kár, hogy nem voltál ott.

FULVIO

Te félrebeszélsz!

ALLONSANFAN

Ó! –

Láttam! Láttam!

FULVIO

De mit? – Beszélj!

ALLONSANFAN

Ó, Fulvio!

Elmondom. – Sorban – el –

FULVIO

Mondom: féltrebeszél!

ALLONSANFAN

(akkor jó, ha nem eldönthető, mennyire tudatosan vezet a félre Fulviót, és honnan kezdődik a valódi öngerjesztő delírium)

Hallgass meg –

Zene

Álltunk ott. Akkor megjött a szél –
vele jött a' tömeg – mi meg csak álltunk – még

vártunk – de mintha, így – ahogy a szél zenél –

Az agyonverték csapata mintegy víz alatt, egyenként, fokozatosan „föltámad”; Allonsanfan hangot vált

Már láttak messziről. – De nem értettek semmit.

Gioacchino! – Zászlót! – Csak ennyit szoltam. – Ennyit.

És akkor ott Vito fölolvasta – mit irt.

Allonsanfan szövege alatt a fiúkkal mindez „történik” is

A hallgatók között volt egynéhány, ki sirt.

Vito azt mondta el, amit mindig szokott,

de egyszerű szavakkal mondta akkor ott.

Tapsoltak, integettek, mind az emberek – –

a tömegben velük volt néhány kisgyerek,

Fulvio! – Kár, hogy nem – te mért – nem láttad őket?!

A kibontott hajú – rajongó, boldog nőket,

amint futnak felénk, ahogy mi is futunk

egymáshoz, boldogan – míg hozzájuk jutunk!

Ahogy egymáshoz ér a két csapat – Szabad!

Tánc – ZENE – eufória – szinte elnyomja Allonsanfan szövegét

Összeölelkezünk! Egymáshoz ér! Magad

több évtizeden át hiába vártál erre,

Fulvio! Milyen kár, hogy nem jöhettél! – Merre

köszáltál? – Itt a harc!

A zene felível – hirtelen csönd – a csapat a háttérben szoborrá merevedik – ebben

JÓKOR JÖTTÜNK!!

Szél – halkan

Igen.

FULVIO

Ez nem lehet igaz! – Nem igaz!! – Nem hiszem.

ALLONSANFAN

De.

FULVIO

Nem igaz!

ALLONSANFAN

De, én – most visszamegyek!

FULVIO

Várj!

Ahogy Allonsanfan elindul, a kabátja Fulvio kezében marad, amikor megragadja a vállát. Harangzúgás, ebben a fiúk szépen eljártsszák a kivégzettek sorsát

Allonsanfan – igaz? – – Allonsanfan! – Te, várj!

(Visszaveszi a sajátját, kezében Allonsanfan kabátjával utánarohan.)

Mégis – mégis – fiúk?! –

Dobszó

VEZÉNYSZÓ

Halt! Da!!

FULVIO *(lelövik, összeesik, halkan, boldog mosollyal)*

Előre orsz – – *(Meghal)*

Allonsanfan egyedül néz vissza ránk. Teljes zenei periódus. Bejönnek a gyerekek a zenélő kacsával a hidra

A HALOTTAK KÓRUSA

Bon jour – bon monsieur – – le directeur. Bon, bon jour,

Monsieur le directeur! – – Bon jour! Bonbon. Bon jour.

Vége